

Posebno poročilo

Kako institucije in organi EU izračunajo, zmanjšujejo in izravnavaajo svoje emisije toplogrednih plinov?

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel. +352 4398-1

E-naslov: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.
Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2014

ISBN 978-92-872-0878-1
doi:10.2865/70067

© Evropska unija, 2014
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Printed in Luxembourg

Posebno poročilo

**Kako institucije
in organi EU izračunajo,
zmanjšujejo in
izravnavaajo svoje emisije
toplogrednih plinov?**

(v skladu z drugim pododstavkom člena 287(4) PDEU)

Odstavek

Glosar

I–VII Povzetek

1–7 Uvod

1–2 **Cilj okoljske politike Evropske unije je visoka raven varstva**

3–4 **Preprečevanje nevarnih podnebnih sprememb je prednostna naloga Evropske unije**

5–7 **Javne uprave imajo pomembno vlogo pri doseganju podnebnih ciljev**

8–11 Obseg revizije in revizijski pristop

12–101 Opazanja

12–61 **Institucije in organi EU nimajo skupnih politik za spremljanje in zmanjševanje svojih emisij toplogrednih plinov**

12–29 Celoten ogljični odtis institucij in organov EU ni znan, nepopolne informacije, ki so na voljo, pa lahko omajajo verodostojnost poročanja

30–43 Dokazi o zmanjševanju emisij institucij in organov EU kot celote obstajajo, a le na področju porabe energije v stavbah

44–51 Več kot polovica revidiranih institucij in organov EU ni določila količinsko opredeljenih ciljev za zmanjševanje svojih emisij, le dva pa sta imela količinsko opredeljene cilje za leto 2020

52–61 Izravnava zaradi kompenzacije preostalih emisij se uporablja v omejenem obsegu, institucije in organi EU pa nimajo enotnega pristopa

62–101 **Institucije in organi EU orodij za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija, ne izkoriščajo v celoti**

62–76 Napredek pri uvajanju sistema za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) je počasen

77–89 V skladu s sedanjimi pravili je zeleno javno naročanje možnost in ne obveznost, sistematično pa ga uporabljajo le nekatere institucije in organi

90–101 Zeleni gradbeni standardi za energetska učinkovitost stavb se pri novih stavbah in večjih prenovitvenih projektih ne uporabljajo sistematično

102–114 **Zaključki in priporočila**

Priloga – Revizijski pristop za ocenjevanje zelenega javnega naročanja

Odgovori

- **Evropskega sveta in Sveta Evropske unije**
- **Evropske komisije**
- **Sodišča Evropske unije**
- **Evropske centralne banke**
- **Evropskega računskega sodišča**
- **Evropske službe za zunanje delovanje**
- **Evropskega ekonomsko-socialnega odbora in Odbora regij Evropske unije**
- **Evropske investicijske banke**
- **Evropske agencije za varnost v letalstvu**
- **Evropske agencije za okolje**
- **Evropske agencije za zdravila**
- **Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli)**

Ekvivalent ogljikovega dioksida (CO₂e): univerzalna merska enota za emisije toplogrednih plinov, ki odraža njihove različne potencialne globalnega segrevanja.

Ekvivalent polnega delovnega časa: enota za merjenje števila oseb tako, da jih je mogoče med seboj primerjati, čeprav morda delajo različno število ur na teden.

EMAS: prostovoljni sistem za okoljsko ravnanje in presojo Evropske unije. Skladen je s standardom ISO 14001, vendar so zahteve, ki jih je treba izpolniti, strožje.

Emisije, nastale v predhodnih fazah proizvodne verige: so v skladu s protokolom o toplogrednih plinih posredne emisije toplogrednih plinov, ki se nanašajo na kupljeno ali pridobljeno blago in storitve. Nastajajo vse do prevzema pri organizaciji, ki poroča, zato se imenujejo tudi emisije „od zibelke do vrat“.

Energetska učinkovitost: energetska učinkovitost je večja, če je proizvodnja pri enakem energetskem vložku večja ali če je proizvodnja pri manjšem energetskem vložku enaka. Z izboljšanjem energetske učinkovitosti je mogoče zmanjšati porabo energije ali zavirati njeno rast.

Energija iz obnovljivih virov: je v Direktivi 2009/28/ES o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov opredeljena kot energija iz nefosilnih virov, kot so vetrna, sončna, aerotermalna, geotermalna in hidrotermalna energija ter energija oceanov, vodna energija in energija iz biomase, deponijskega plina, plina iz naprav za čiščenje odpadkov in bioplina.

ISO 14001: standard Mednarodne organizacije za standardizacijo, ki določa merila za sistem okoljskega ravnanja in omogoča certificiranje. Ne določa zahtev za okoljsko uspešnost, temveč nudi okvir, ki ga lahko podjetja ali organizacije uporabijo pri vzpostavitvi uspešnega sistema za okoljsko ravnanje.

Izravnava: ogljična izravnava je mehanizem, s katerim posamezniki ali organizacije kompenzirajo svoje emisije toplogrednih plinov ali njihov del tako, da plačajo za enakovreden prihranek toplogrednih plinov nekje drugje na svetu, npr. prihranek emisij dosežen z vetrnimi elektrarnami, ki so nadomestile termoelektrarne na premog. Izračunava se glede na izhodiščni hipotetični scenarij za količino emisij v primeru, če projekt za zmanjševanje emisij, ki omogoča izravnavo, ne bi obstajal.

Evropski kodeks ravnanja o energetski učinkovitosti podatkovnih središč: prostovoljni kodeks ravnanja, ki ga spodbuja Evropska komisija, za obravnavanje porabe energije v podatkovnih središčih in potrebe po zmanjšanju s tem povezanih okoljskih in gospodarskih učinkov ter učinkov na zanesljivost oskrbe z energijo.

Metoda okoljskega odtisa organizacije: metoda, ki jo priporoča Evropska komisija, za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti organizacij v njihovem življenjskem krogu. Med drugim zajema tudi poročanje o emisijah toplogrednih plinov.

Ogljična nevtralnost: stanje, kadar so neto emisije ogljika, povezane z izdelkom ali dejavnostjo, po izravnavi emisij, ki se jim ni bilo mogoče izogniti, enake nič.

Ogljični odtis: izraz, ki se poljudno uporablja za skupno količino emisij ogljikovega dioksida in drugih toplogrednih plinov, ki jo neposredno in posredno povzroči izdelek ali dejavnost ali je povezana z dejavnostmi posameznika ali organizacije. Za izračun ogljičnega odtisa na ravni EU ni zavezujočih pravil.

Ogljikov dioksid (CO₂): plin, ki se pojavlja v naravi in kot stranski produkt pri izgorevanju fosilnih goriv, kot so nafta, plin in premog, pri izgorevanju biomase, spremembah rabe zemljišč in industrijskih procesih (npr. proizvodnja cementa). Je glavni antropogeni toplogredni plin in referenčni plin pri meritvah vpliva drugih toplogrednih plinov.

Podnebne spremembe: so v skladu z Okvirno konvencijo Združenih narodov o spremembi podnebja spremembe podnebja, ki nastanejo neposredno ali posredno zaradi človekovih dejavnosti, ki spreminjajo sestavo zemeljskega ozračja, in se poleg naravne spremembe podnebja opažajo v primerljivih časovnih obdobjih.

Potencial globalnega segrevanja: opredeljuje vpliv toplogrednega plina na globalno segrevanje v določenem časovnem obdobju v primerjavi z vplivom ogljikovega dioksida.

Program GreenBuilding: prostovoljni program Evropske komisije za podporo stroškovno učinkovitim ukrepom za izboljšanje energetske učinkovitosti in vključitev obnovljivih virov energije v nestanovanjske stavbe.

Protokol o toplogrednih plinih: razširjen prostovoljni standard za obračunavanje emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih, ki je bil oblikovan v okviru pobude za protokol o toplogrednih plinih. Ta pobuda je partnerstvo več deležnikov, kot so podjetja, nevladne organizacije, vlade in drugi, ki ga skličeta Svetovni inštitut za naravne vire, nevladna okoljska organizacija s sedežem v Washingtonu in Svetovni poslovni svet za trajnostni razvoj, združba mednarodnih podjetij s sedežem v Ženevi.

Selitve emisij: del zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v državah z obveznimi omejitvami, ki se lahko ponovno pojavi v drugih državah, v katerih takšne omejitve ne veljajo. Podjetja lahko na primer preselijo proizvodnjo iz razvitih držav v države v razvoju, da bi se izognile omejitvam emisij.

Stavba s skoraj nično porabo energije: je v Direktivi 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb opredeljena kot stavba z zelo visoko energetske učinkovitostjo. Skoraj nično ali zelo nizko količino potrebne energije je treba v zelo veliki meri zagotoviti z energijo iz obnovljivih virov, vključno z energijo iz obnovljivih virov, proizvedeno na kraju samem ali v bližini.

Toplogredni plini: ogljikov dioksid, metan, dušikov oksid in fluorirani ogljikovodiki so primeri toplogrednih plinov, ki zaradi absorpcije sončnega sevanja povzročajo učinek tople grede. Zaradi upoštevanja njihovih različnih potencialov globalnega segrevanja se njihove emisije običajno izračunajo in sporočajo v ekvivalentih ogljikovega dioksida.

Trajnostni razvoj: je v skladu s poročilom ge. Brundlandt za Generalno skupščino Združenih narodov razvoj, ki izpolnjuje potrebe sedanjosti brez ogrožanja zmožnosti prihodnjih generacij za izpolnitev njihovih lastnih potreb.

Učinek tople grede: kopičenje toplote v atmosferi blizu zemeljske površine (troposfere) zaradi toplogrednih plinov. Tako kot se zaradi steklenih sten tople grede poviša temperatura zraka v njeni notranjosti, se zaradi učinka tople grede segreva površina Zemlje. Brez naravnega učinka tople grede bi bila temperatura pod zmrziščem. Zaradi človeških dejavnosti pa se je naravni učinek tople grede izredno okreplil, kar povzroča globalno segrevanje in sproža podnebne spremembe.

Zbirka orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja: praktične smernice Generalnega direktorata za okolje Evropske komisije o načinu vključevanja zelenih zahtev v razpisno dokumentacijo kot del tehničnih specifikacij, meril za izbor in/ali oddajo naročil ter klavzul o dobri izvedbi del.

Zeleno javno naročanje: postopek, v skladu s katerim javni organi naročajo blago, storitve in gradbena dela z manjšim okoljskim vplivom v njihovih celotnih življenjskih ciklih, kot ga imajo blago, storitve in gradbena dela z isto osnovno funkcijo, ki bi jih naročili sicer.

Zmanjševanje: prizadevanja za zmanjševanje emisij in povečanje ponorov toplogrednih plinov. Primeri so: učinkovitejša uporaba fosilnih goriv, prehod na energijo iz obnovljivih virov, izboljšanje izolacije stavb in povečevanje ponorov, kot so gozdovi, za odstranjevanje večjih količin ogljikovega dioksida iz ozračja.

I

Za verodostojnost podnebne politike EU je pomembno, da so institucije in organi EU kot javne uprave vodilni pri oblikovanju in izvajanju politik za zmanjševanje svojih emisij toplogrednih plinov („ogljirnega odtisa“). Po letu 2005 je institucijam in organom EU uspelo obrniti trend povečevanja emisij, povezanih z njihovimi stavbami, vendar so zamudili priložnost za oblikovanje in izvajanje skupne politike, ki bi prispevala k cilju Unije, da emisije do leta 2020 v primerjavi z letom 1990 zmanjša za 20 %.

II

Šest od 15 revidiranih institucij in organov EU ni poročalo o svojih emisijah v letu 2012, tisti, ki so, pa niso izračunali ali razkrili celotnega obsega emisij. Zato celotni ogljirn odtis ni znan, pomanjkljivi podatki, ki so na voljo, pa lahko omajajo verodostojnost poročanja in prizadevanja za zmanjševanje emisij.

III

Dokazi o zmanjšanju emisij institucij in organov EU kot celote obstajajo le na področju porabe energije v stavbah. Na podlagi razpoložljivih podatkov o drugih emisijah, zlasti tistih, ki jih povzročijo mobilnost, ni mogoče ugotoviti jasnega trenda.

IV

Doslej doseženo skupno zmanjšanje gre v veliki meri pripisati nakupu električne energije iz obnovljivih virov, za katero se pri izračunih ogljirnega odtisa šteje, kot da nima emisij.

V

Institucije in organi EU ne izkoriščajo v celoti orodij za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija. Napredek pri uvajanju evropskega sistema za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) je počasen. Javne uprave se lahko v sistem EMAS registrirajo od leta 2001, junija 2014 pa je bilo vanj registriranih sedem od 15 revidiranih institucij in organov EU. Zeleno javno naročanje se obravnava kot možnost in ne kot obveznost, le nekaj institucij in organov pa ga je uporabljalo sistematično.

VI

Prihodnji cilj EU glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030 daje institucijam in organom EU novo priložnost za oblikovanje in izvajanje skupne politike.

VII

Sodišče priporoča Komisiji, naj pripravi predlog skupne politike za zmanjševanje ogljirnega odtisa institucij in organov EU. Takšna politika bi morala vključevati količinsko opredeljen cilj za zmanjšanje skupnih emisij toplogrednih plinov do leta 2030. Institucije in organi EU naj:

- (a) uvedejo usklajen pristop za poročanje o svojih emisijah, ki bo vključevalo tudi vse pomembne posredne emisije;
- (b) razvijejo skupni pristop za prostovoljno kompenzacijo emisij toplogrednih plinov, ki se jim ne morejo izogniti;
- (c) v celoti izkoristijo orodja za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija, zlasti na področju zelenega javnega naročanja.

Cilj okoljske politike Evropske unije je visoka raven varstva

01

Člen 11 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da je treba zahteve varstva okolja vključevati v opredelitve in izvajanje politik in dejavnosti Unije, zlasti zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja.

02

Cilj okoljske politike Unije je doseči visoko raven varstva. Okoljska politika temelji na previdnostnem načelu in na načelih, da je treba delovati preventivno, da je treba okoljsko škodo prednostno odpravljati pri viru in da mora plačati povzročitelj obremenitve.¹

Preprečevanje nevarnih podnebnih sprememb je prednostna naloga Evropske unije

03

EU se je trdno zavezala², da bo do leta 2020 dosegla najmanj 20-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v primerjavi z letom 1990.³

04

Evropska komisija je predlagala, da se do leta 2030 določi cilj 40-odstotnega zmanjšanja domačih emisij toplogrednih plinov v EU v primerjavi z emisijami v letu 1990.⁴ Evropski parlament je predlagal zmanjšanje za najmanj 40 %.⁵

Javne uprave imajo pomembno vlogo pri doseganju podnebnih ciljev

05

Najpomembnejša vira emisij toplogrednih plinov v Evropi sta proizvodnja energije z zgorevanjem goriv in promet.⁶ Javne uprave na vseh ravneh lahko vplivajo na količino teh in drugih emisij s spremembami svojega načina delovanja. Z javnim naročanjem lahko spodbujajo okoljsko trajnostne rešitve za gradnje, blago in storitve, ki jih potrebujejo.

06

Za verodostojnost podnebne politike EU je pomembno, da institucije, organi, uradi in agencije EU (v nadaljevanju: institucije in organi EU) dajejo zgled in imajo vodilno vlogo pri oblikovanju in izvajanju strategij za zmanjševanje ogljičnega odtisa javnih uprav. **Okvir 1** vsebuje nekatere informacije o načinu izračuna ogljičnega odtisa organizacij.

07

V skladu z načeli, določenimi v Pogodbi, obstajata dva načina za zmanjševanje vpliva emisij toplogrednih plinov institucij in organov EU na okolje, ki se dopolnjujeta:

- (a) zmanjševanje emisij kot prednostna naloga;
- (b) kompenzacija preostalih emisij z izravnavo.

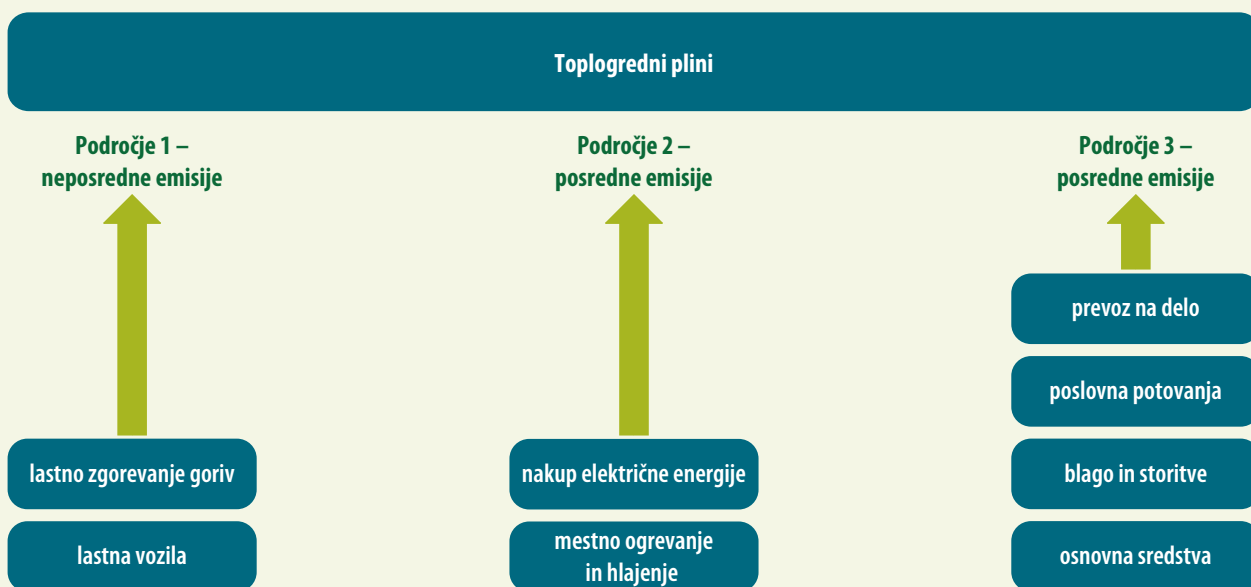
- 1 Glej člen 191 PDEU.
- 2 Glej odstavek 32 sklepov predsedstva Evropskega sveta z dne 8. in 9. marca 2007.
- 3 Evropski svet je predlagal, da se ta zaveza poveča na absolutno zmanjšanje emisij za 30 %, če se bodo tudi druga velika gospodarstva zavezala opraviiti svoj del prizadevanj za zmanjšanje svetovnih emisij.
- 4 COM(2014) 15 final z dne 22. januarja 2014 – Okvir podnebne in energetske politike za obdobje 2020–2030.
- 5 Resolucija Evropskega parlamenta z dne 5. februarja 2014 o okviru podnebne in energetske politike do 2030 (2013/2135(INI)).
- 6 Eurostatova žepna knjiga, *Kazalniki za energijo, promet in okolje*, izdaja 2013.

Izračun ogljičnega odtisa organizacije

Ogljični odtis ustreza skupni količini emisij toplogrednih plinov, ki so neposredno in posredno povezane z dejavnostmi organizacije. Viri teh emisij so na primer proizvodnja električne energije v elektrarnah, ogrevanje s fosilnimi gorivi in prevoz.

Toplogredni plini, kot so ogljikov dioksid, metan, dušikov oksid in fluorirani ogljikovodiki, imajo različne potenciale globalnega segrevanja. Ena tona metana je na primer enakovredna 25 tonam ogljikovega dioksida. Da bi se to upoštevalo, se količina vsakega izpuščenega plina prevede v ekvivalente ogljikovega dioksida, tako da je skupni vpliv vseh virov mogoče združiti v eno številko.

Zelo razširjen protokol o toplogrednih plinih razlikuje tri kategorije virov emisij (področja). Spodnji diagram prikazuje nekatere vire, ki so najpomembnejši za javne uprave.

V začetku so se organizacije pri poročanju osredotočale na emisije področij 1 in 2, vendar se zaradi celovitega obvladovanja tveganj in priložnosti, povezanih s toplogrednimi plini, vedno bolj upoštevajo tudi emisije področja 3.

Vir: Evropsko računsko sodišče.

Obseg revizije in revizijski pristop

10

08

Revizija je zajemala vse institucije in organe EU, ki so imeli leta 2012 več kot 500 uslužbencev. Vključena je bila tudi Evropska agencija za okolje zaradi njenih specifičnih nalog, ki so neposredno povezane s temo revizije. V **tabeli 1** je navedenih 15 institucij in organov EU, ki so bili zajeti v reviziji. Pri reviziji sta bila Evropski svet in Svet Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Svet) obravnavana kot en sam subjekt, saj Evropski svet nima svojega sekretariata, temveč mu pomaga generalni sekretariat Sveta EU. Prav tako sta bila kot en subjekt obravnavana tudi Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij (v nadaljnjem besedilu: Odbora), saj imata skupne stavbe, logistiko in prevajalsko službo, ki jih skupaj upravljata. Pri reviziji je bila posebna pozornost namenjena Evropski komisiji, ne le zaradi njene velikosti, ampak tudi zaradi njene vloge kot institucije EU, ki ima pristojnost zakonodajne pobude.

09

Sodišče je pri reviziji ocenilo, ali so institucije in organi EU imeli politike za zmanjševanje vpliva svojih upravnih dejavnosti na okolje in ali so jih uspešno izvajali. Sodišče je preučilo, ali so institucije in organi EU:

- (a) izračunali svoje emisije toplogrednih plinov in jih zmanjševali, preostale emisije pa kompenzirali z izravnavo;
- (b) popolnoma izkoristili orodja za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija za zmanjševanje emisij.

10

Revizija je temeljila na vprašalnikih in razgovorih ter na analizi dokumentov in statističnih podatkov, ki so jih objavile ali dale na voljo revidirane institucije in organi EU. Zajemala je tudi preučitev vzorca postopkov javnega naročanja.

11

Revizija ni bila ogljična revizija, tj. njen cilj ni bil opravičiti ali ponoviti izračun emisij ogljikovega dioksida revidiranih institucij in organov EU ali preveriti točnost podatkov, na katerih temeljijo. Če ni navedeno drugače, se podatki, navedeni v tem poročilu, nanašajo na leto 2012.

15 institucij in organov EU, ki so bili zajeti v reviziji

	Število mest v kadrovskem načrtu za leto 2012 (2014)	Lokacije
Evropska komisija	25 065 (24 901)	Bruselj, Luxembourg, Ispra, Geel, Karlsruhe, Petten, Sevilla, Grange, predstavništva v državah članicah
Evropski parlament	6 684 (6 773)	Bruselj, Luxembourg, Strasbourg, informacijske pisarne v državah članicah
Evropski svet ¹	3 153 (3 101)	Bruselj
Svet Evropske unije		Bruselj, Luxembourg
Evropska investicijska banka ²	2 185 ³ (2 369) ³	Luxembourg
Sodišče Evropske unije	1 952 (1 991)	Luxembourg
Evropska služba za zunanje delovanje	1 670 (1 661)	Bruselj ⁴
Evropska centralna banka	1 448 (2 602)	Frankfurt na Majni
Evropski ekonomsko-socialni odbor ⁵	1 255 (1 252)	Bruselj
Odbor regij Evropske unije ⁵		
Evropsko računsko sodišče ⁶	887 (882)	Luxembourg
Urad za usklajevanje na notranjem trgu	775 (861)	Alicante
Evropska agencija za varnost v letalstvu	634 (685)	Köln
Evropska agencija za zdravila	590 (599)	London
Evropska agencija za okolje	136 (135)	København

1 Evropskemu svetu pomaga generalni sekretariat Sveta EU.

2 EIB je prostovoljno sodelovala v reviziji.

3 Število mest se nanaša na konec leta 2012 in 2013.

4 Sedež.

5 Odbora si delita stavbe, logistiko in prevajalsko službo, ki jih skupaj upravljata.

6 Ugotovitve o Evropskem računskem sodišču niso bile zunanje preverjene.

Institucije in organi EU nimajo skupnih politik za spremljanje in zmanjševanje svojih emisij toplogrednih plinov

Celoten ogljični odtis institucij in organov EU ni znan, nepopolne informacije, ki so na voljo, pa lahko omajejo verodostojnost poročanja

12

Po mnenju Sodišča so zanesljive in izčrpne informacije o dejanski količini ogljičnega odtisa institucij in organov EU bistven predpogoj za oblikovanje in izvajanje uspešnih strategij zmanjševanja, ki so verodostojne in prepričljive ter delujejo kot zgled. Takšne informacije za večino institucij in organov EU trenutno niso na voljo.

Ni skupnega pristopa za izračun ogljičnega odtisa institucij in organov EU

13

EU nima zavezujoče zakonodaje za izračun ogljičnega odtisa javnih uprav. Zato se lahko načeloma institucije in organi EU sami odločijo, ali o emisijah, ki jih povzročijo njihove dejavnosti, želijo poročati, in če je tako, kako jih bodo izračunali in spremljali. Kljub

temu zanje lahko veljajo nekatere obveznosti poročanja v njihovih državah gostiteljicah, na primer v zvezi z energijsko učinkovitostjo njihovih stavb, vendar take obveznosti poročanja niso usklajene po celotni EU.

14

Finančna uredba EU⁷ v nasprotju z vse bolj napredno prakso v zasebnem sektorju⁸ ne zahteva, da so v poročila, ki jih je treba predložiti na podlagi naslova IX (Priprava zaključnega računa in računovodstvo), vključene okoljske informacije. O tem vprašanju prav tako ni medinstitucionalnih sporazumov.⁹

15

Organizacije, ki sodelujejo v prostovoljnem evropskem sistemu za okoljsko ravnanje in presojo EMAS¹⁰, morajo poročati v zvezi z glavnim kazalnikom „emisije“, ki zajema skupne letne emisije toplogrednih plinov, izražene v tonah ekvivalentov ogljikovega dioksida. Kljub temu pa je treba v skladu s sklepom Komisije o uporabniškem priročniku za sodelovanje v sistemu EMAS¹¹ pojasniti pristop h količinski opredelitvi emisij. Navodila pa vendarle vsebujejo priporočilo, naj organizacije ne poročajo le o neposrednih, temveč tudi o pomembnih posrednih emisijah toplogrednih plinov (glej **okvir 1**).

7 Uredba (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL L 298, 26.10.2012, str. 1). Uredba se ne uporablja za Evropsko centralno banko in Evropsko investicijsko banko. Agencije EU imajo finančna pravila, skladna s pravili, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije.

8 Četrta direktiva Sveta 78/660/EGS z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe (UL L 222, 14.8.1978, str. 11) določa, da mora, če je to ustrezno in v obsegu, ki je potreben za razumevanje razvoja, rezultatov ali položaja družbe, letno poročilo vsebovati tudi nefinančne informacije, vključno z informacijami o okoljskih zadevah. Komisija je aprila 2013 predložila zakonodajni predlog (COM(2013) 207 final z dne 16. aprila 2013), da bi takšno poročanje postalo obvezno za podjetja, ki imajo v povprečju več kot 500 zaposlenih.

9 Letno poročilo Evropske centralne banke vsebuje oddelek o okoljskih vprašanjih. Evropska investicijska banka poroča o okoljskih vprašanjih v poročilu o družbeni odgovornosti, ki je del letnega poročila skupine EIB.

10 Za več podrobnosti o sistemu EMAS glej odstavke od 62 do 76.

11 Glej strani 25 in 26 Sklepa Komisije 2013/131/EU z dne 4. marca 2013 o uvedbi navodil za uporabnike, v katerih so predstavljeni koraki, ki jih je treba opraviti za pristop k sistemu EMAS, v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) (UL L 76, 19.3.2013, str. 1).

16

V priporočilu, ki je bilo sprejeto 9. aprila 2013,¹² Komisija za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti javnih organizacij v njihovem življenjskem krogu spodbuja uporabo metode okoljskega odtisa organizacije, ki vključuje poročanje o emisijah toplogrednih plinov. Metodo je razvilo Skupno raziskovalno središče Komisije ob upoštevanju priporočil obstoječih in splošno priznanih metod okoljskega računovodstva za organizacije in smernic.

17

Komisija navaja, da je metodo okoljskega odtisa organizacije razvila zato, ker „sedanje širjenje različnih metod in pobud za ocenjevanje in sporočanje okoljske uspešnosti povzroča zmedo in nezaupanje v informacije o okoljski uspešnosti.“¹³ Kot je pokazala revizija, ki jo je izvedlo Sodišče, ta analiza drži tudi za poročanje institucij in organov EU o njihovem lastnem ogljičnem odtisu.

Šest od 15 revidiranih institucij in organov EU v letu 2012 ni poročalo o svojih emisijah toplogrednih plinov, tisti, ki so to storili, pa niso izračunali ali razkrili vseh elementov

18

Pri reviziji so bile preučene informacije, ki so jih institucije in organi EU objavili o svojih emisijah toplogrednih plinov v letu 2012. Evropski svet in Svet Evropske unije, Evropsko računsko sodišče, Evropska služba za zunanje delovanje, Evropska agencija za varnost v letalstvu in Evropska agencija za zdravila podatkov o svojih emisijah v letu 2012 niso objavili. Drugi so sporočili le nepopolne informacije.

19

Ker zavezujoča pravila o načinu izračuna ogljičnega odtisa organizacije ne obstajajo, je revizija za merilo uspešnosti uporabila poročilo Evropskega parlamenta o ogljičnem odtisu zaradi njegovega širokega obsega. **Tabela 2** prikazuje primerjalno razčlenitev virov emisij, ki so ali niso bili upoštevani, ter ravni emisij, ki so bile sporočene.

- 12 Priporočilo Komisije 2013/179/EU z dne 9. aprila 2013 o uporabi skupnih metod za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti izdelkov in organizacij v njihovem življenjskem krogu (UL L 124, 4.5.2013, str. 1).
- 13 Glej uvodno izjavo 2 Priporočila Komisije 2013/179/EU.

Tabela 2 Poročanje o emisijah ekvivalentov ogljikovega dioksida, ki se nanašajo na leto 2012 (samo informacije, ki so bile ali bodo objavljene; kot merilo uspešnosti je bil uporabljen obseg poročanja Evropskega parlamenta)

	Evropski parlament	Sodišče Evropske unije	Evropska investicijska banka	Evropska centralna banka	Urad za usklajevanje na notranjem trgu	Evropska agencija za okolje	Evropska komisija	Odbora (EESO in OR)	Evropski svet in Svet EU	Evropsko računsko sodišče	Evropska služba za zunanje delovanje	Evropska agencija za varnost v letalstvu	Evropska agencija za zdravila
	91 893	18 801	16 441	17 793	2 145	704	42 911	1 066	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.	n. r.
Emisije v letu 2012 (v tonah ekvivalentov ogljikovega dioksida)													
OBSEG POROČANJA Zajete emisije:													
Poraba energije v stavbah	●	●	●	●	●	○ ¹	○ ²	○ ²	x	x	x	x	x
Uhajanje hladilnih plinov	●	●	x	●	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Prevoz blaga	●	(●)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Prevoz oseb													
Prevoz na delo	●	●	●	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Poslovna potovanja	○ ³	●	●	●	●	●	○ ⁴	x	x	x	x	x	x
Obiskovalci	●	●	x	●	x	●	x	x	x	x	x	x	x
Nakup blaga in storitev	●	(●)	○ ⁵	○ ⁵	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Odpadki	●	●	●	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Osnovna sredstva ⁶													
Gradnja stavb	●	(●)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Pisarniško pohištvo	●	(●)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Oprema IT	●	(●)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Druga oprema	●	(●)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

1 Objavljeni so bili le skupni podatki za obdobje 2010–2012, ne pa tudi letni podatki.

2 Samo stavbe, ki so zajete v sistem okoljskega ravnanja EMAS.

3 Potovanja poslancev Parlamenta na seje v Bruslju in Strasbourg niso zajeta.

4 Zajeta le službena vozila.

5 Zajet samo papir.

6 Emisije, ki nastanejo pri gradnji ali proizvodnji trajnega blaga.

Opomba: Večina podatkov o emisijah je iz različnih letnih okoljskih izjav institucij in organov EU, ki o tem poročajo. Podatki za Sodišče Evropske unije so iz zunanje študije o ogljičnem odtisu, za EIB pa iz poročila o ogljičnem odtisu za leto 2012.

20

Kot je razvidno iz **tabele 2**, poročanje Evropskega parlamenta o skupnih letnih emisijah zajema širok obseg virov emisij. Zaradi tega obširnega razpona je količina emisij, o katerih je poročal Parlament, skoraj tako obsežna kot količina emisij, o katerih so poročale vse druge institucije in organi EU skupaj. Čeprav so kategorije vključenih virov emisij pri Evropskem parlamentu načeloma izčrpne, se je Parlament odločil, da ne bo poročal o emisijah, ki jih povzročajo potovanja poslancev iz njihovih domačih držav na seje v Bruslju in Strasbourgu.

21

Poročilo Komisije o emisijah toplogrednih plinov v obliki ekvivalentov ogljikovega dioksida v letni okoljski izjavi 2013 vsebuje le informacije o emisijah, ki jih povzroča poraba energije v stavbah, zajetih v sistem EMAS v Bruslju, Luxembourg in Pettnu,¹⁴ ter službenih avtomobilov, ki se uporabljajo na teh lokacijah.

22

Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij sta poročala le o emisijah, ki jih povzroča poraba energije v stavbah. Odbora sta pojasnila, da sta pripravljena ponovno razmisliti o izračunu izčrpnega okoljskega odtisa, ko bo pripravljena usklajena metodologija v skladu s standardom EU, ki bo temeljila na metodi okoljskega odtisa organizacije.

Tri institucije in organi EU so si prizadevali za izboljšanje poročanja

23

Obseg poročanja Evropske centralne banke se od leta 2008 postopoma večja. Vendar pa emisije, ki jih povzročajo uslužbenci s prevozom med domom in službo, in emisije zaradi gradnje novih prostorov Banke niso bile izračunane.

24

Evropska investicijska banka od poročila leta 2012 uporablja metodologijo protokola o toplogrednih plinih¹⁵. Kljub temu pa v obseg poročanja niso zajete emisije, ki nastajajo pri proizvodnji kupljenih izdelkov (razen papirja), emisije, ki jih povzročajo kupljene storitve, in emisije, ki nastanejo med proizvodnjo investicijskega blaga (npr. opreme in vozil).

25

Urad za usklajevanje na notranjem trgu je nameraval svoje poročanje od leta 2013 razširiti na podlagi študije zunanjega svetovalca. Vendar ta študija ni zajemala emisij, nastalih v predhodnih fazah proizvodne verige, za kupljeno blago in storitve ter investicijsko blago. Poleg tega je vključevala le emisije, ki nastanejo zaradi letov, ne pa tudi emisij zaradi drugih poslovnih potovanj ali potovanj uslužbencev nacionalnih organov, ki so obiskali Urad.

14 Glej **tabelo 6**.

15 Svetovni poslovni svet za trajnostni razvoj/Svetovni inštitut za naravne vire, *Protokol o toplogrednih plinih – standard za pravne osebe*.

Tri institucije EU se morajo pripraviti na poročanje o emisijah, saj so začele proces vključitve v sistem EMAS

26

Generalni sekretariat Sveta namerava naročiti študijo za določitev ogljičnega odtisa Sveta. Zajemala bo le dejavnosti v Bruslju. V obseg načrtovane študije ne spadajo emisije, ki jih povzročajo predstavniki držav članic s potovanji iz svojih domačih držav in nazaj zaradi udeležbe na sejah, ki jih organizira Generalni sekretariat Sveta. Prav tako ne bodo upoštevane seje Sveta v Luxembourg ali v državah članicah.

27

Sodišče Evropske unije je prejelo izčrpno zunanjo študijo o svojem ogljičnem odtisu v letu 2010. Pristop za izračun odtisa je bil enak kot pri Parlamentu. Glavni viri emisij so bili posodobljeni leta 2011 in 2012, podatki pa objavljeni junija 2014.

28

Računsko sodišče je novembra 2013 sklenilo pogodbo z zunanjim svetovalcem, da bi se pripravilo na sistem EMAS. V času revizije odločitev o tem, kako se bo poročalo o emisijah, še ni bila sprejeta.

Komisija se še ni odločila, ali bo pri svojem poročanju uporabljala metodo okoljskega odtisa organizacije

29

Študija o metodi okoljskega odtisa organizacije, ki je bila opravljena na lokaciji Skupnega raziskovalnega središča v Ispri, je pokazala, da je metodo mogoče uporabljati za javne uprave. Vendar Komisija še ni sprožila procesa za pripravo podrobnejših sektorskih pravil v zvezi z metodo okoljskega odtisa organizacije za javne uprave. Poleg tega je odločitev o morebitni uvedbi metode po navedbah Komisije odvisna od nadaljnje analize, zlasti zaradi sredstev, potrebnih za izvajanje metode.

Dokazi o zmanjševanju emisij institucij in organov EU kot celote obstajajo, a le na področju porabe energije v stavbah

30

Brez izčrpnih in zanesljivih informacij o dejanski velikosti ogljičnega odtisa institucij in organov EU je težko ugotoviti splošne trende njihovih emisij toplogrednih plinov. Da bi Sodišče pri reviziji to vendarle storilo, se je moralo včasih zanašati na predpostavke, ki so verjetne, vendar so podprte le z omejenimi razpoložljivimi dokazi.

31

V sprejetih ali predlaganih sklepih EU za zmanjševanje emisij se kot referenčno leto uporablja leto 1990 (glej odstavka 3 in 4). Vendar specifični podatki o emisijah institucij in organov EU iz leta 1990 niso na voljo. Zato sedanje uspešnosti institucij in organov EU ni mogoče oceniti v primerjavi z njihovimi dejanskimi emisijami v letu 1990.

32

Kljub temu je na podlagi nekaterih dokazov mogoče domnevati, da so se njihove skupne emisije po letu 1990 in vsaj do leta 2005 močno povečale¹⁶. To povečanje je posledica širitve Evropske unije, vse obsežnejših dejavnosti obstoječih ter ustanavljanje novih institucij in organov.

33

Prizadevanja za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov so se v večjem obsegu pričela leta 2006. Preobrat trenda se je osredotočal na emisije, ki jih povzročajo poraba energije v stavbah. Količina teh emisij je odvisna od skupne ravni porabe energije za ogrevanje, hlajenje, razsvetljava, kuhanje, električne in elektronske naprave in podatkovna središča¹⁷ ter od deleža porabljene energije, ki se proizvede z majhno količino emisij toplogrednih plinov ali brez njih.

Uporaba zelene električne energije je pripomogla k preobratu trenda povečevanja emisij, ki jih povzročajo poraba energije v stavbah ...

34

Institucije in organi EU so leta 2007 začeli kupovati električno energijo iz obnovljivih virov („zelena električna energija“¹⁸) za del svojih potreb po električni energiji, ki jim niso zadostili z lastno proizvodnjo. Vse revidirane institucije in organi EU sedaj za vso svojo zunanjo oskrbo z električno energijo ali vsaj njen velik del uporabljajo zeleno električno energijo.

35

Pri izračunih ogljičnega odtisa se za zeleno električno energijo na splošno šteje, kot da nima emisij.¹⁹ Vpliv zelene električne energije na zmanjšanje rezultata pri izračunu skupnega odtisa je po ocenah približno 20 %, pod pogojem, da je vsa električna energija pridobljena iz obnovljivih virov in da je poročanje o emisijah toplogrednih plinov izčrpno. Prehod na zeleno električno energijo tako zmanjša skupne emisije, razen če je hkraten porast skupne porabe energije iz neobnovljivih virov tako velik, da ga z zeleno električno energijo ni mogoče ublažiti. Vendar revizija takega scenarija pri revidiranih institucijah in organih EU ni ugotovila.

16 Leta 2005 na primer je bila skupna poraba energije v stavbah Komisije v Bruslju približno 60 % večja kot v letu 2000, ki je bilo prvo leto, za katero je Sodišče prejelo podatke.

17 Na skupno raven porabe energije v stavbah vplivajo različni dejavniki, zlasti: število in velikost stavb, intenzivnost njihove zasedenosti po številu uporabnikov in obdobjih uporabe, njihova tehnična energetska učinkovitost, učinkovitost upravljanja stavb, vedenje uslužbencev in podnebna nihanja.

18 Zelena električna energija mora izpolnjevati merila za potrdilo o izvoru, ki je opredeljeno v Direktivi 2009/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv 2001/77/ES in 2003/30/ES (UL L 140, 5.6.2009, str. 16).

19 V letni okoljski izjavi Komisije za stavbe v Bruslju se za zeleno električno energijo ne šteje, kot da nima emisij.

... vendar je zelena električna energija zunanjih dobaviteljev kot orodje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov omejena

36

Institucije in organi EU večino zelene električne energije, ki jo porabijo, naročijo pri zunanjih dobaviteljih, v Bruslju in Luxembourgju na podlagi medinstitucionalnih pogodb. Vendar ima zelena energija, ki jo zagotavljajo zunanji dobavitelji, pri zniževanju emisij toplogrednih plinov dve pomembni omejitvi: trenutno ni na voljo vsakomur, prav tako pa ni orodje za stalno izboljševanje energetske učinkovitosti.

37

Količina zelene električne energije na trgu je trenutno omejena. Zato se z nakupom zelene električne energije svetovne emisije toplogrednih plinov zmanjšajo le, če se zaradi takih nakupov električna energija, proizvedena s fosilnimi gorivi, nadomesti z energijo iz novih, dodatnih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Vendar pa je verjetno, da bo zaradi večjega povpraševanja po zeleni električni energiji, vsaj dolgoročno, večja tudi ponudba.

38

Zelena električna energija je enkratni ukrep za doseganje hitrega in vidnega zmanjšanja emisij, vendar ni orodje za stalno izboljševanje. Prehod na zeleno električno energijo zagotavlja dodaten čas pred uvedbo nadaljnjih ukrepov za zmanjševanje skupnih potreb po energiji.

Na podlagi razpoložljivih podatkov o emisijah, ki jih povzroča mobilnost, ni mogoče ugotoviti jasnega trenda

39

Zaradi specifične narave institucij in organov EU so njihove emisije zaradi mobilnosti običajno večje kot pri večini uprav v državah članicah. Za izčrpen izračun emisij, ki jih povzroča mobilnost, je treba upoštevati naslednje vire emisij:

- (a) prevoz med domom in delovnim mestom;
- (b) poslovna/slужbena potovanja;
- (c) obiskovalce in zunanje udeležence sej in konferenc, ki jih organizirajo institucije in organi.

40

Če bi bili ti viri vključeni, bi emisije zaradi mobilnosti dosegale vsaj polovico skupnih emisij, o katerih bi morale poročati institucije in organi EU. Vendar pa je večina razpoložljivih podatkov o emisijah, ki jih povzroča mobilnost, trenutno manj popolnih in zanesljivih od podatkov o porabi energije v stavbah. Na primer: podatki v zvezi s prevozom uslužbencev med domom in delovnim mestom, ki so podlaga za izračune, imajo običajno visoko stopnjo napake. Le na podlagi podatkov Evropskega parlamenta in Evropske investicijske banke je bilo mogoče oceniti trend v daljšem časovnem obdobju, pridobljeni absolutni rezultati pa kažejo v različne smeri.

41

Absolutne emisije zaradi mobilnosti, o katerih je poročal Evropski parlament, so bile v letu 2012 za 20 % večje kot v letu 2006. To povečanje je nastalo predvsem zaradi večjih emisij, ki jih povzročajo potovanja obiskovalcev²⁰ Parlamenta v Bruslju in Strasbourgu, pa tudi zato, ker je bilo povečanje zaradi potovanj uslužbencev izven Bruslja, Luxembourgga in Strasbourga²¹ večje od prihrankov pri potovanjih uslužbencev med temi tremi lokacijami (glej **okvir 2**). Kljub temu je Parlament v relativnem smislu dosegel 3,3-odstotno zmanjšanje svojih emisij zaradi mobilnosti na ekvivalent polnega delovnega časa²².

42

Evropska investicijska banka je poročala, da so bile njene emisije zaradi mobilnosti leta 2012 za 6 % manjše kot leta 2007. Emisije zaradi mobilnosti na osebo so se zmanjšale za 36 %.

- 20 Upoštevana so bila le potovanja, ki jih subvencionira Parlament.
- 21 Parlament je za leto 2012 poročal, da so potovanja uslužbencev med tremi glavnimi lokacijami dosegala 2,5 % ogljičnega odtisa. Potovanja uslužbencev v druge kraje (večinoma z letalom) so predstavljala 6,9 % odtisa.
- 22 Koncept „ekvivalenta polnega delovnega časa“ (glej glosar), ki ga uporablja Parlament, zajema tako poslance in uslužbence Parlamenta kot tudi obiskovalce.

Okvir 2

Manj emisij zaradi potovanj med Brusljem, Luxembourgom in Strasbourgom

Emisije toplogrednih plinov, ki nastanejo zaradi potovanj uslužbencev Evropskega parlamenta med Brusljem, Luxembourgom in Strasbourgom, so se v letu 2012 v primerjavi z letom 2006 zmanjšale za 34 %, predvsem zato, ker se namesto potovanj z letalom v veliki meri uporabljajo potovanja z vlakom.

Kilometri (v milijonih)	2006	2012	Razvoj
Z avtomobilom	10,4	9,3	-10 %
Z vlakom	3,0	7,1	+ 139 %
Z letalom	4,8	0,5	-90 %
Skupaj	18,1	16,9	-7 %

Vir: Izračuni Sodišča na podlagi podatkov Evropskega parlamenta.

Opomba: Zaradi zaokroževanja se lahko seštevek podrobnih podatkov razlikuje od skupne vsote.

Kljub pomembnosti so osnovna sredstva ter blago in storitve kot viri emisij običajno spregledani

43

Blago (kot sta hrana ali pisarniški material) ali storitve (kot so čiščenje ali priprava in dostava hrane) povzročajo emisije, ki se, z izjemo emisij v zvezi s papirjem, redko ocenijo. Enako velja za emisije, ki nastanejo med proizvodnjo trajnega blaga (kot je oprema IT) in gradnjo ali prenovo stavb. Le Evropski parlament je izračunal celotni vpliv osnovnih sredstev, blaga in storitev na svoj ogljični odtis. Vpliv je dosegal približno 30 % skupne vrednosti ogljičnega odtisa, sporočene za leto 2012. Pri Sodišču Evropske unije je bil vpliv ocenjen na podlagi podatkov za leto 2010.

Več kot polovica revidiranih institucij in organov EU ni določila količinsko opredeljenih ciljev za zmanjševanje svojih emisij, le dva pa sta imela količinsko opredeljene cilje za leto 2020

44

Po mnenju Sodišča je določitev količinsko opredeljenih ciljev pomembna za načrtovanje in zagotavljanje trajnostnega okoljskega ravnanja organizacije. Obveščanje javnosti o teh ciljih in njihovo uresničevanje sta pomembna za verodostojnost prizadevanj za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

45

Leta 2013 več kot polovica revidiranih institucij in organov EU ni določila količinsko opredeljenih ciljev za zmanjševanje svojih emisij. Drugi so določili cilje glede na specifične dejavnosti ali vire emisij ali skupne cilje, Evropski parlament pa je združil oboje (glej **tabelo 3**).

Prednost so imeli kratkoročni cilji ...

46

V večini primerov se uporabljajo kratkoročni cilji s časovnim obdobjem od enega do treh let. Pri reviziji je bilo ugotovljeno, da se takšni kratkoročni cilji lahko izkažejo kot koristni, če omogočajo „hitre uspehe“, na primer zmanjšanje emisij zaradi prehoda na zeleno električno energijo. Glavno tveganje pri kratkoročnih ciljih je, da ne zagotavljajo ustreznega časovnega obdobja za ukrepe, ki zahtevajo več priprave in prinašajo prihranke emisij šele nekaj let po začetni odločitvi (zlasti gradbeni projekti). Poleg tega je revizija ugotovila, da pri kratkoročnih ciljih glede porabe energije v stavbah, ki se določajo iz leta v leto, pojavlja tveganje za izkrivljanje zaradi podnebnih nihanj.

Tabela 3

Količinsko opredeljeni cilji za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov

	Sektorski cilji	Skupni cilj	Absolutni cilji	Relativni cilji	Kratkoročni cilji (od enega do treh let)	Srednjeročni cilj (2020)	Dolgoročni cilj (2030)
Evropski parlament	●	●	X	●	X	● ¹	X
Evropska komisija	●	X	●	●	●	X	X
Evropska centralna banka	X	●	●	X	●	X	X
Odbora (EESO in OR)	●	X	X	●	●	X	X
Evropska investicijska banka	X	●	X	●	X	●	X
Evropska agencija za okolje	●	X	●	●	●	X	X
Evropski svet in Svet EU	X	X	X	X	X	X	X
Sodišče Evropske unije	X	X	X	X	X	X	X
Evropsko računsko sodišče	X	X	X	X	X	X	X
Evropska služba za zunanje delovanje	X	X	X	X	X	X	X
Urad za usklajevanje na notranjem trgu	X	X	X	X	X	X	X
Evropska agencija za varnost v letalstvu	X	X	X	X	X	X	X
Evropska agencija za zdravila	X	X	X	X	X	X	X

1 Nekateri vmesni cilji za zmanjševanje v zvezi z energijo, papirjem in odpadki za leto 2016 so bili določeni naknadno.

Količinsko opredeljeni cilji določajo zmanjšanje emisij, ki naj bi se doseglo sčasoma. Obstajajo štiri vrste količinsko opredeljenih ciljev.

- **Sektorski** cilji se nanašajo na emisije, ki jih povzročajo specifične dejavnosti (npr. emisije zaradi ogrevanja in hlajenja zgradb).
- **Skupni** cilji se nanašajo na skupne emisije, ki jih povzročijo dejavnosti institucije/organa.
- **Absolutni** cilji določajo zmanjšanje emisij, ki jih povzročajo specifične dejavnosti ali institucija/organ kot celota, v primerjavi s količino ali količinami emisij v izhodiščnem letu.
- **Relativni** cilji določajo zmanjšanje emisij na osebo ali na kvadratni meter v primerjavi z izhodiščnim letom.

47

Cilji za zmanjševanje so bili zastavljeni absolutno (zmanjševanje skupnih emisij) ali relativno (zmanjšanje emisij na osebo ali na kvadratni meter) ali kot kombinacija obeh načinov. Določitev absolutnih ciljev za zmanjševanje je

skladnejša s podnebno politiko EU, katere cilj je zmanjšanje skupnih emisij. Poleg tega doseganje absolutnih ciljev za zmanjševanje pomeni tudi izboljšanje relativne uspešnosti, razen če institucija ali organ zmanjšuje dejavnosti.

... če so cilji za leto 2020 določeni, pa so relativni

48

Cilje za leto 2020 sta določila Evropski parlament in Evropska investicijska banka, o njih pa poročata kot o relativnih ciljih.

49

Parlament je v svoji okoljski izjavi kot cilj za zmanjšanje emisij na ekvivalent polnega delovnega časa med letoma 2006 in 2020 določil 30 %. **Tabela 4** prikazuje primerjavo absolutnih in relativnih emisij na ekvivalent polnega delovnega časa²³ v letih 2006²⁴ in 2012.

Tabela 4

Absolutno in relativno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov Parlamenta

	2006	2012	Zmanjšanje
Skupne emisije v tonah ekvivalentov ogljikovega dioksida	100 138	91 893	-8,2 %
Emisije na ekvivalent polnega delovnega časa	9,37	6,89	-26,4 %

Vir: Okoljska izjava Evropskega parlamenta 2013.

50

V poročilu o ogljičnem odtisu Evropske investicijske banke za leto 2012 se za spremljanje dosežkov in poročanje o njih v primerjavi z izhodišnim letom 2007 uporablja cilj za zmanjšanje ogljičnega odtisa na osebo za vsaj 20 % do leta 2020. **Tabela 5** prikazuje primerjavo absolutnih emisij in relativnih emisij na zaposlenega v letih 2007 in 2012.²⁵

Tabela 5

Absolutno in relativno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov Evropske investicijske banke

	2007	2012	Zmanjšanje
Skupne emisije v tonah CO ₂ e	17 932	16 441	-8,3 %
Emisije na uslužbenca	11,9	7,5	-37,0 %

Vir: Poročilo o ogljičnem odtisu Evropske investicijske banke za leto 2012.

- 23 Neto emisije (za zeleno električno energijo se šteje, kot da nima emisij). Koncept „ekvivalenta polnega delovnega časa“ (glej glosar), ki ga uporablja Parlament, zajema tako poslance in uslužbence Parlamenta kot tudi obiskovalce.
- 24 Leto 2006 je prvo, za katerega je Parlament poročal o svojem ogljičnem odtisu.
- 25 Neto emisije (za zeleno električno energijo se šteje, kot da nima emisij). Opozoriti je treba, da podatkov o emisijah Evropske investicijske banke ni mogoče primerjati s podatki o emisijah Parlamenta, saj sta njuna temeljna metodološka koncepta različna.

Dolgoročni cilji po letu 2020 niso bili določeni

51

Institucije in organi EU niso določili dolgoročnih ciljev po letu 2020. Predlog Komisije iz januarja 2014 o zavezujočem cilju EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 (glej odstavek 4) daje institucijam in organom EU priložnost za oblikovanje in izvajanje enotnega dolgoročnega pristopa.

Izravnava zaradi kompenzacije preostalih emisij se uporablja v omejenem obsegu, institucije in organi EU pa nimajo enotnega pristopa

52

Ogljična izravnava²⁶ je mehanizem, s katerim organizacije kompenzirajo svoje emisije toplogrednih plinov ali njihov del tako, da plačajo za enakovreden prihranek ogljikovega dioksida nekje drugje na svetu, npr. prihranek emisij dosežen z vetrnimi elektrarnami, ki so nadomestile termoelektrarne na premog. Kakovost izravnave je treba preveriti v okviru priznane sheme, da se zagotovi, da je bilo zmanjšanje emisij dodatno (tj. da se izključijo zmanjšanja, ki bi se zgodila v vsakem primeru), trajno in ni bilo šteto dvakrat, ter da se prepreči selitev virov ogljikovega dioksida. Če se izravnajo vse emisije, katerim se ni mogoče izogniti, se lahko dejavnost šteje kot „ogljikno nevtralna“.²⁷

53

Institucije in organi EU ogljične izravnave niso dolžni uporabljati. Kljub temu so jo nekateri institucije in organi začeli uporabljati, čeravno pogosto v omejenem obsegu. Pri reviziji je bilo ugotovljeno, da so se cene, ki so jih plačali za izravnavo, gibale med 3,45 EUR in 24,5 EUR na tono ekvivalentov ogljikovega dioksida, in so bile tako veliko manjše od najvišjega stroška 40 EUR (cene iz leta 2007), ki sta ga določila Evropski parlament in Svet v direktivi o čistih vozilih²⁸.

Manjši del institucij in organov EU uporablja izravnavo na prostovoljni osnovi

54

Prva je izravnavo uporabljala Evropska agencija za okolje. Leta 2006 je uvedla sistem izravnave v zvezi s poslovnimi potovanji. Potovalna agencija Evropske agencije za okolje izračuna nastale emisije, izravnava pa se uporabi za podporo projektom energetske učinkovitosti v Afriki z oznako „Gold Standard“²⁹. Skupni stroški izravnave v letu 2012 so za 745 ton po ceni 15,15 EUR na tono znašali 11 286 EUR. Poleg tega je bila julija 2013 sprejeta odločitev za izravnavo emisij zaradi ogrevanja za leto 2010, 2011 in 2012 v skupni višini 2 420 EUR po ceni 10 EUR na tono za projekt vetrne elektrarne v Turčiji.

26 Ogljične izravnave ne gre zamenjevati s sistemom Evropske unije za trgovanje z emisijami (EU ETS), ki je obvezen sistem omejevanja emisij toplogrednih plinov in trgovanja z njimi v obliki emisijskih kuponov pri energetsko intenzivnih dejavnostih. Glej Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

27 Glej opredelitev Ministrstva Združenega kraljestva za energetiko in podnebne spremembe na strani 11 druge verzije navodil za izravnavo emisij ogljikovega dioksida za javni sektor iz leta 2011. Ogljično nevtralen pomeni, da so po preglednem procesu izračunavanja emisij, zmanjševanja teh emisij in izravnavi preostalih emisij neto emisije ogljikovega dioksida enake nič.

28 Glej Prilogo (tabela 2) k Direktivi 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz (UL L 120, 15.5.2009, str. 5).

29 „Gold Standard“, ki ga je leta 2003 vzpostavila skupina nevladnih organizacij, je razširjen standard za prostovoljno certificiranje projektov ogljične izravnave.

55

Urad za usklajevanje na notranjem trgu izravnavo uporablja od leta 2010, da bi postopoma postal ogljično nevtralen, ob upoštevanju tega, da se bo obseg poročanja o njegovih emisijah ogljikovega dioksida v prihodnjih letih povečal. Izravnavo za 2 145 ton emisij, navedenih v poročilu za leto 2012, je znašala 52 549 EUR ali 24,5 EUR na tonu in je bila namenjena podpori za projekt spodbujanja uporabe varčnih peči na les v Nigeriji.

56

Evropski parlament je sistem ogljične izravnave prvič uporabil leta 2012. Predsedstvo Parlamenta se je odločilo, da bo izravnavo uporabilo za določene kategorije emisij (zlasti tiste, ki se nanašajo na porabo energije v stavbah in službena potovanja uradnikov), ki so predstavljale približno 27 % ogljičnega odtisa Parlamenta, navedenega v poročilu za leto 2011. Zaradi padca cen na trgu dobropisov za ogljično izravnavo je Parlament namesto prvotno napovedane cene 705 000 EUR dejansko plačal 89 558 EUR³⁰ (3,45 EUR na tonu) za projekt energetske učinkovitosti v tovarni jekla na Kitajskem, ki je skladen s standardom za kakovost „Gold Standard“³¹.

57

Evropska centralna banka je izravnavo uporabila za poslovna potovanja z vlakom. S količino 30,9 tone ekvivalentov ogljikovega dioksida je zajela le majhen delež emisij, ki jih povzročijo službena potovanja. Smernice ECB za trajnostno naročanje³² iz decembra 2012 za javno naročanje storitev v zvezi z mednarodnimi poslovnimi potovanji priporočajo zahtevo, da mora izbrani ponudnik kompenzirati 100 % emisij toplogrednih plinov, ki nastanejo zaradi uradnih potovanj. V smernicah je predlagano, naj projekti v zvezi z ogljično izravnavo izpolnjujejo merila dodatnosti in trajnosti, naj

se prepreči selitev virov ogljikovega dioksida in dvojno štetje, izravnavo pa naj preveri neodvisna tretja oseba. Do revizije priporočilo še ni bilo upoštevano.

Dva organa EU sta se odločila za uporabo izravnave, vendar sta izvedbo odložila ali začasno prekinila

58

Leta 2007 je upravni odbor Evropske investicijske banke podprl načelo ogljične nevtralnosti in sklenil, da bo najprej sprejel ustrezne ukrepe za zmanjšanje svojih emisij, preostale emisije pa bo izravnal z ogljičnimi dobropisi visoke kakovosti. Kljub temu se do revizije sklep še ni začel izvajati. EIB je sklenila, da ga bo začela izvajati leta 2014 z izravnavo preostalega ogljičnega odtisa za leto 2013.

59

Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) je leta 2008 sklenila okvirno pogodbo za zagotavljanje storitev ogljične izravnave, da bi izravnala emisije, ki jih povzročajo potovanja z letalom. Po navedbah EASA je bila pogodba po napovedanem zmanjšanju proračuna za potovanja leta 2010 začasno prekinjena. Leta 2012 je EASA uporabljala izravnavo za poslovna potovanja z vlakom.

- 30 To je bilo manj kot 10 % zneska, ki je bil v skladu s členom 239 proračuna Parlamenta na razpolago za odhodke v zvezi z ogljično izravnavo (950 000 EUR). Vendar pa preostali znesek iz člena 239 ni bil uporabljen za nakup dodatnih dobropisov za izravnavo.
- 31 Zahteve glede držav porekla dobropisov za izravnavo v tehničnih specifikacijah sicer niso določene, vendar je zunanji svetovalec Parlamenta priporočil, da se prednost nameni državam članicam EU ali najmanj razvitim državam.
- 32 Glej tudi odstavek 88.

Komisija ne uporablja izravnave

60

Na spletni strani Komisije³³ komisarka za podnebne ukrepe državljantom EU predlaga, da razmislijo o prostovoljni uporabi izravnave v zvezi z letalskimi poleti (glej **okvir 3**).

61

Kljub temu Komisija, tako kot večina institucij in organov EU, trenutno ne izravnava svojih emisij, niti tistih, ki jih povzročajo letalska potovanja njenih članov in uslužbencev. Vodilni v institucijah in organih, ki trenutno ne izravnajo svojih emisij, navajajo različne argumente, ki jih je mogoče povzeti tako:

- (a) izravnava se ne obravnava kot dopnilo k zmanjševanju lastnih emisij, temveč kot alternativna možnost, ki je manj verodostojna od prizadevanj za zmanjševanje lastnih emisij. Zato je treba vsa razpoložljiva odobrena proračunska sredstva vlagati v ukrepe za energetske učinkovitost;

- (b) izravnava se obravnava kot preuranjena, dokler niso izčrpane vse druge možnosti za odpravo ali zmanjšanje obstoječih emisij;
- (c) politika za doseganje ogljične nevtralnosti s pomočjo izravnave bi zahtevala ustrezen pravni in finančni okvir, ki bi bil skupen vsem institucijam in organom EU;
- (d) kakovost ogljične izravnave ni vedno zagotovljena v zadostni meri.

Po mnenju Sodišča bi se ta vprašanja lahko ustrezno obravnavala, če bi se visokokakovostna izravnava uporabljala kot dopnilo k ukrepom za zmanjševanje emisij (in ne kot njihovo nadomestilo).

33 Ways you can fight climate change, januar 2014 (http://ec.europa.eu/clima/citizens/tips/tips_04_en.htm).

Evropska komisarka za podnebne ukrepe za lete, ki se jim ni mogoče izogniti, predlaga razmislek o uporabi izravnave

Letalski poleti so najhitreje rastoč vir emisij ogljikovega dioksida na svetu. Če letite, razmislite o izravnavi svojih ogljičnih emisij. Nekatere organizacije izračunajo emisije, ki ste jih povzročili, denar pa investirajo v energijo iz obnovljivih virov.

Institucije in organi EU orodij za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija, ne izkoriščajo v celoti

Napredek pri uvajanju sistema za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) je počasen

62

Komisija podpira spodbujanje evropskega sistema za okoljsko ravnanje in presojo v državah članicah. Cilj sistema EMAS je stalno izboljševanje okoljske uspešnosti organizacij s sistematičnim in rednim vrednotenjem upravljanja vseh okoljskih vidikov njihovih dejavnosti, ne le upravljanja na področju emisij toplogrednih plinov. Skladnost organizacije z določbami uredbe o sistemu EMAS morajo preveriti akreditirani zunanji okoljski preveritelji pred njeno registracijo pri pristojnih organih v državah članicah, nato pa redno pred obnovo registracije.³⁴ Po navedbah Komisije je sistem EMAS najverodostojnejše in najzanesljivejše orodje za okoljsko ravnanje na trgu.³⁵ Pridružijo se mu lahko tudi organizacije izven EU.

63

Sodelovanje v sistemu EMAS je prostovoljno, sodelujoči pa „lahko pridobijo dodano vrednost v smislu predpisane- ga nadzora, prihrankov pri stroških in podobe v javnosti, če lahko dokažejo izboljšavo svoje okoljske uspešnosti“³⁶. Uredba o EMAS omogoča, da sodelujoči registrirajo samo dele organizacije.

Javne uprave se lahko v sistem EMAS registrirajo od leta 2001, junija 2014 pa je bilo v sistemu registriranih sedem revidiranih institucij in organov EU

64

Prva uredba o EMAS, sprejeta leta 1993, je obravnavala le podjetja v industrijskih sektorjih. Po prvi spremembi uredbe o EMAS leta 2001 (EMAS II) je postal sistem dostopen vsem gospodarskim sektorjem, vključno z javnimi in zasebnimi storitvami. Institucije EU so bile pozvane, naj si prizadevajo za „sprejetje načel, določenih v tej uredbi“³⁷. Z drugo spremembo (EMAS III), ki je bila sprejeta leta 2009, je sistem postal privlačnejši za majhne organizacije, vključno z javnimi organi, ki zaposlujejo manj kot 250 oseb.

34 Januarja 2014 je bilo v sistemu EMAS registriranih več kot 4 500 organizacij in približno 7 800 krajev.

35 Glej brošuro „EMAS and ISO 14001: complementarities and differences“ (http://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/factsheet/EMASiso14001_high.pdf).

36 Glej uvodno izjavo 8 Uredbe (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES (UL L 342, 22.12.2009, str. 1).

37 Glej uvodno izjavo 21 Uredbe (ES) št. 761/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2001 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) (UL L 114, 24.4.2001, str. 1).

65

Junija 2014 je bilo v sistemu EMAS registriranih sedem revidiranih institucij in organov EU, pet pa se jih je na to pripravljalo. **Tabela 6** prikazuje pregled stanja.

66

Trije organi ali institucije EU, ki imajo certifikat EMAS, so izkoristili možnost za delno registracijo svojih lokacij ali stavb. Te omejitve obsega so v večini primerov začasne in se nanašajo na stavbe, ki še niso skladne s sistemom EMAS, ali na primere, ko se v prihodnjih letih načrtuje izpraznitev.

Tabela 6

Registracija v evropskem sistemu za okoljsko ravnanje in presojo

Institucija/organ	Registracija ali načrtovana registracija v sistemu EMAS	Zajeta površina stavb v letu 2013	
Evropska agencija za okolje	od leta 2005	100 %	
Evropska komisija	od leta 2005	Bruselj	85 %
		Luxembourg	31 %
		Petten (JRC)	100 %
		druge lokacije JRC	0 %
		Urad za publikacije (Luxembourg)	0 %
		Grange	0 %
		izvajalske agencije	0 %
		predstavništva v državah članicah	0 %
		skupna zajeta površina	57 %
Evropski parlament	od leta 2007	tri glavne lokacije 85 % pisarne v državah članicah 0 %	
Urad za usklajevanje na notranjem trgu	od leta 2008	77 % (ena od najetih stavb ni zajeta)	
Evropska centralna banka	od leta 2010	100 % (z izjemo prostora v zunanjem podatkovnem središču)	
Evropski ekonomsko-socialni odbor	od leta 2011	100 % vseh petih stavb, ki jih zasedata v celoti 0 % stavbe, ki jo delita s Komisijo	
Odbor regij Evropske unije			
Evropski svet	v pripravi, registracija načrtovana za leto 2015	n. r.	
Svet Evropske unije			
Evropska agencija za zdravila	v pripravi, registracija načrtovana za leto 2015	n. r.	
Sodišče Evropske unije	v pripravi, registracija načrtovana za leto 2016	n. r.	
Evropsko računsko sodišče	v pripravi, registracija načrtovana za leto 2016	n. r.	
Evropska investicijska banka	priprava na sistem okoljskega ravnanja, odločitev za uvedbo sistema EMAS še ni bila sprejeta (alternativna možnost je ISO 14001)	n. r.	
Evropska agencija za varnost v letalstvu	odločitev o pripravi na EMAS še ni bila sprejeta	n. r.	
Evropska služba za zunanje delovanje	odločitev o pripravi na EMAS še ni bila sprejeta	n. r.	

Sedanji obseg sistema EMAS v Komisiji je zelo omejen

67

Sedanje omejitve obsega sistema EMAS v Komisiji so pomembnejše kot v drugih institucijah in organih. Delni razlog za to je velikost Komisije, zlasti njene številne lokacije v več državah članicah ter veliko število stavb, ki jih je treba zajeti v sistem. Vendar pa so zamude tudi posledica počasnega procesa odločanja in majhne pomembnosti glede na razpoložljive kadrovske vire.

68

Zatem ko je bil leta 2005 uspešno zaključen pilotni projekt EMAS za nekatere oddelke, ki je zajemal osem stavb v Bruslju, se je Komisija šele septembra 2009 odločila registracijo v EMAS razširiti na vse svoje dejavnosti in stavbe v Bruslju in Luxembourg. Rok za izpolnitev tega cilja ni bil določen.

69

Leta 2010 je pet lokacij Skupnega raziskovalnega središča za svoje sisteme okoljskega ravnanja prejelo certifikat ISO 14001. Vendar pa priložnosti, da bi se hkrati registrirali v sistem EMAS, niso izkoristili.³⁸

70

Novembra 2013 se je Komisija odločila, da bo sistem EMAS sčasoma uporabljala za vse svoje dejavnosti in lokacije v Evropski uniji.³⁹ Dodatna registracija dejavnosti in objektov Skupnega raziskovalnega središča ter Urada za prehrano in veterinarstvo v Grangeu v sistem EMAS je v sklepu izrecno omejena. Vendar sklep ne omenja izvajalskih agencij in predstavništev Komisije v državah članicah (več kot 35 stavb s skupno površino okoli 38 000 kvadratnih metrov). Uporaba sistema v predstavništvih bi pomenila priložnost za dejavno spodbujanje sistema EMAS v državah članicah in služila kot dokaz, da je sistem lahko koristen tudi za majhne organizacije⁴⁰.

71

Podobno velja za delegacije EU (v več kot 140 državah, s skupno površino okoli 250 000 kvadratnih metrov), ki jih zdaj upravlja Evropska služba za zunanje delovanje. ESZD se še ni zavezala k sprejetju sistema EMAS.

- 38 EMAS zajema vse zahteve standarda ISO 14001 in jih hkrati presega. Potrditev in izdaja certifikata za oba sistema je možna v enem koraku. Pri hkratni certifikaciji tako nastanejo le omejeni dodatni stroški ali pa dodatnih stroškov sploh ni.
- 39 Sklep C(2013) 7708 final z dne 18. novembra 2013 o tem, kako službe Komisije uporabljajo sistem Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS).
- 40 Komisija je objavila „Zbirko orodij EMAS za majhne organizacije“ in spodbuja standardizirano metodologijo, imenovano „EMAS Easy“.

EMAS povzročajo stroške, a prinaša okoljske izboljšave in finančne prihranke

72

Pri reviziji je bilo ugotovljeno, da so stroški izvajanja sistema EMAS znašali od 50 000 EUR do 1 milijon EUR na leto, odvisno od velikosti institucije ali organa EU in ravni ambicioznosti glede učinkovitosti sistema. Ta ocena vključuje odhodke za uslužbence in odhodke, povezane s preverjanjem in službami za notranjo revizijo, ne pa tudi naložb v zvezi s sistemom EMAS.

73

Z uvedbo sistema EMAS običajno nastanejo izboljšanja uspešnosti, ki se pojavijo med pripravljeno fazo za prvo registracijo v sistem EMAS. V letu 2012 so na primer tako Evropska centralna banka (registrirana v sistemu EMAS od leta 2010) kot odbora (registrirana v sistemu EMAS od leta 2011) poročali o zmanjšanju porabe električne energije na osebo za okoli 20 % v primerjavi z letom 2008, stalno zmanjševanje pa naj bi se v obeh primerih začelo leta 2009.

74

Takšni prihranki nimajo pozitivnega vpliva le na okolje, ampak tudi na finančno področje. V splošnem institucije in organi EU, ki so uvedli sistem EMAS, posebej ne spremljajo finančnih prihrankov, ki jih sistem prinaša. Vendar pa ima sistem EMAS takojšen pozitiven finančni vpliv, kadar se prihranki pri porabi energije in drugih virov dosežejo brez predhodnih naložb, zlasti z boljšim upravljanjem stavb (npr. prilagoditev obdobja ogrevanja in povprečne temperature) ali s spremembami vedenja uslužbencev (npr. ugašanje elektronskih naprav pred odhodom iz pisarne).

75

Kadar so za izboljšanje uspešnosti potrebne naložbe, traja dlje, da se pojavijo finančni prihranki. Urad za usklajevanje na notranjem trgu je na primer finančni vpliv svojih naložb v zvezi s sistemom EMAS, namenjenih povečanju energetske učinkovitosti njegove stavbe (sončni kolektorji, notranja prenova, hladilna naprava), v obdobju 2010–2012 ocenil na okoli 2,5 milijona EUR. Po navedbah Urada je na podlagi pričakovanih prihrankov pri stroških energije mogoče sklepati, da je vračilna doba naložbe okoli sedem let.

76

Komisija je izračunala, da znašajo bruto prihranki, ki so bili zaradi ukrepov EMAS za zmanjšanje porabe energije in vode v njenih stavbah v Bruslju doseženi v letu 2012, okoli 7 milijonov EUR.⁴¹ Leta 2012 je bila skupna poraba energije v stavbah⁴² Komisije v Bruslju približno 15 % manjša kot leta 2005.

V skladu s sedanjimi pravili je zeleno javno naročanje možno in ne obvezno, sistematično pa ga uporabljajo le nekatere institucije in organi

77

V sporočilu Komisije „Javna naročila za boljše okolje“⁴³ je zeleno javno naročanje opredeljeno kot postopek, v skladu s katerim javni organi naročajo blago, storitve in gradbena dela z manjšim vplivom na okolje v celotnem življenjskem ciklu, kot ga imajo blago, storitve in gradbena dela z isto primarno funkcijo, ki bi jih naročili sicer.

- 41 Pri uporabljeni metodologiji je bilo izhodiščno leto 2005. Na podlagi kazalnika porabe energije za leto 2005 (kWh/m²) in dejanskih površin v letu 2012 je bila izračunana „virtualna poraba“ v letu 2012 (brez izvedbe ukrepov EMAS za varčevanje z energijo in vodo). Virtualna in dejanska poraba v letu 2012 sta bili primerjani med seboj. Stroški virtualne porabe po cenah iz leta 2012 so se nato primerjali z dejanskimi/realnimi stroški v letu 2012, da se je izračunal znesek doseženih finančnih prihrankov.
- 42 Podatki se nanašajo na stavbe, ki jih zaseda Komisija in so v posameznem letu zajete v nepremičninski portfelj. V izračun niso bile zajete izvajalske agencije.
- 43 COM(2008) 400 final z dne 16. julija 2008.

78

Trenutno veljavna pravila na področju javnega naročanja v institucijah in organih EU, razen ene izjeme⁴⁴, ne določajo obveznosti naročanja blaga, storitev in del z manjšim vplivom na okolje. Zeleno javno naročanje se obravnava kot možnost in ni obvezno.

79

Finančna uredba EU ne omenja uporabe zelenega javnega naročanja.⁴⁵ Njena pravila uporabe⁴⁶ dovoljujejo upoštevanje okoljskih vidikov pri javnem naročanju in določajo pravila o tem, kako ravnati, kadar se ti vidiki uporabijo v tehničnih specifikacijah, kot merilo za izbor ali oddajo ali v klavzulah o dobri izvedbi del. Določbe pravil uporabe so usklajene z nekdanjo direktivo EU o javnem naročanju⁴⁷.

80

Vendar pa v pravila uporabe niso bile vključene določbe direktive o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz⁴⁸, ki določajo, da morajo javni organi upoštevati energetske in okoljske vplive v življenjski dobi. Enako velja za direktivo o energetskem označevanju⁴⁹, ki je določala,

da si morajo naročniki prizadevati nabaviti samo izdelke, ki izpolnjujejo naslednji merili: razpolagajo z najvišjimi ravnmi zmogljivosti in pripadajo najvišjemu razredu energetske učinkovitosti⁵⁰. Tudi ustrezne določbe direktive o energetski učinkovitosti⁵¹ v pravilih uporabe finančne uredbe še niso bile upoštevane. Zato so pravne obveznosti v zvezi z zelenim javnim naročanjem, ki sedaj veljajo za vse institucije in organe EU, manj stroge od tistih, ki se uporabljajo za organe držav članic.

Komisija spodbuja zeleno javno naročanje na prostovoljni osnovi

81

Priročnik Komisije o javnih naročilih⁵², ki ga je izdal Generalni direktorat Komisije za proračun, in njena okrožnica o vključitvi okoljskih vidikov v javna naročila, ki jih oddajo institucije EU,⁵³ napotita bralca na neobvezna priporočila v zvezi z zelenim javnim naročanjem⁵⁴ in zbirko orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja, ki jih je objavil Generalni direktorat Komisije za okolje (v nadaljnjem besedilu: GD za okolje).

- 44 Trenutno je zeleno naročanje v institucijah EU obvezno le na enem področju: energetsko učinkovita pisarniška oprema z oznako programa „Energy Star“. Člen 6 Uredbe (ES) št. 106/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. januarja 2008 o programu Unije za označevanje energetske učinkovitosti pisarniške opreme (UL L 39, 13.2.2008, str. 1).
- 45 Finančna uredba prav tako ne omenja splošnih pojmov, kot so „okolje“, „trajnostni razvoj“ ali „trajnost“.
- 46 Deleagirana uredba Komisije (EU) št. 1268/2012 z dne 29. oktobra 2012 o pravilih uporabe Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L 362, 31.12.2012, str. 1).
- 47 Direktiva 2004/18/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL L 134, 30.4.2004, str. 114).
- 48 Direktiva 2009/33/ES.
- 49 Direktiva 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov, povezanih z energijo, s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku (UL L 153, 18.6.2010, str. 1).
- 50 Glej člen 9 Direktive 2010/30/EU.
- 51 Direktiva 2012/27/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o energetski učinkovitosti, spremembi direktiv 2009/125/ES in 2010/30/EU ter razveljavitvi direktiv 2004/8/ES in 2006/32/ES (UL L 315, 14.11.2012, str. 1).
- 52 Različica iz aprila 2013.
- 53 Maj 2007, posodobljeno januarja 2013.
- 54 Evropska komisija, Kupujte zeleno! Priročnik o zelenih javnih naročilih, druga izdaja, 2011. „Okvirni dokument služb Komisije“, ki „ga na noben način ni mogoče obravnavati kot zavezujočega za to institucijo“.

82

V zbirki orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja so predlagane zahteve, ki se lahko vključijo v tehnične specifikacije, merila za izbor in/ali oddajo naročil in klavzule o dobri izvedbi del, ki so opredeljene v razpisni dokumentaciji. Ob začetku revizije so merila za zeleno javno naročanje, predlagana v zbirki orodij, zajemala 19 skupin proizvodov/storitev.⁵⁵ Za vsako od teh skupin proizvodov/storitev sta predlagani dve vrsti meril za zeleno javno naročanje. GD za okolje navaja:

- (a) osnovna merila so merila, ki jih lahko uporablja kateri koli naročnik in ki obravnavajo ključne okoljske vplive. Oblikovana so za uporabo s čim manjšimi dodatnimi preverjanji ali povečanju stroškov, da se omogoči enostavna uporaba zelenega javnega naročanja;
- (b) dodatna merila so namenjena tistim, ki bi radi kupili najboljše okolju prijazne izdelke, ki so na voljo na trgu. Ti lahko v primerjavi z drugimi izdelki z isto funkcionalnostjo zahtevajo dodatna preverjanja in/ali povzročijo povečanje stroškov.

Večina institucij in organov je uporabljala zeleno javno naročanje, a le malo na sistematičen način

83

Revizija je pokazala, da sta Evropska agencija za okolje in Evropska centralna banka⁵⁶ z notranjimi navodili in sistematičnim spremljanjem dosegli, da je zeleno javno naročanje v vseh ustreznih primerih dejansko obvezno. V Odboru regij in Evropskem ekonomsko-socialnem odboru je obvezno zeleno javno naročanje veljalo le za povabila k oddaji ponudb njihovih skupnih služb. Evropska služba za zunanje delovanje je Sodišče obvestila, da zelenega javnega naročanja še ni izvajala. Vsi ostali so zeleno javno naročanje uporabljali, vendar ne sistematično.

84

Pri reviziji je Sodišče ocenilo razpisno dokumentacijo 160 postopkov oddaje javnih naročil v institucijah in organih EU, primernih za zeleno javno naročanje, da bi ugotovilo, ali je bila v dokumentacijo, ki se nanaša na povabila k oddaji ponudb, vključena zbirka orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja ali druga zelena merila. Večina teh postopkov se je začela in/ali končala v letu 2012. V **tabeli 7** so povzeti rezultati, podrobnosti o revizijskem pristopu so navedene v **Prilogi**.

- 55 1. Kopirni in grafični papir; 2. čistila in storitve čiščenja; 3. pisarniška oprema IT; 4. gradbeništvo; 5. prometni sektor; 6. pohištvo; 7. električna energija; 8. živila in gostinske storitve; 9. tekstilni izdelki; 10. vrtnarski proizvodi in storitve; 11. okna, steklena vrata in strešna okna; 12. toplotna izolacija; 13. trde talne obloge; 14. stenske plošče; 15. soproizvodnja toplote in električne energije (SPE); 16. gradnja cest in prometni znaki; 17. cestna razsvetljava in prometni signali; 18. mobilni telefoni; 19. razsvetljava v notranjih prostorih.
- 56 Pri ECB je bilo še prezgodaj za oceno, ali so se navodila izpolnjevala v celoti, vendar je bilo jasno, da je bil dosežen napredek.

Uporaba zelenih meril v razpisni dokumentaciji

Kategorija	Število	Skupni delež
Naravno zeleni	8	5 %
Zelo zeleni	21	13 %
Zeleni	32	20 %
Nekoliko zeleni	57	36 %
Nezeleni	42	26 %
Skupno število preučenih postopkov	160	100 %

85

Več kot polovica postopkov je bila ocenjena kot „nezeleni“ ali le „nekoliko zeleni“ iz enega od naslednjih razlogov:

- (a) razpisna dokumentacija ni vsebovala okoljskih meril ali pa je vsebovala samo obvezo, da mora ponudnik upoštevati veljavno okoljsko zakonodajo (nezeleni);
- (b) osnovna merila, ki jih priporoča zbirka orodij za usposabljanje na področju zelenega javnega naročanja, niso bila uporabljena (nezele- ni) ali pa so bila uporabljena zgolj v omejenem obsegu (nekoliko zeleni);
- (c) okoljska merila za oddajo naročila so imela majhno relativno težo pri ponderiranju, zato je bil njihov vpliv na izid postopka, če niso bila povezana z okoljskimi zahtevami, vključenimi v tehnične specifikacije ali merila za izbor, malo verjeten (nekoliko zeleni).

Merila Komisije za zeleno javno naročanje ne zajemajo vseh pomembnih področjih javnega naročanja, osnovna merila pa so ponekod premalo ambiciozna

86

Komisija je od leta 2008 objavila 22 sklopov meril za zeleno javno naročanje. Vendar pa številna pomembna področja javnega naročanja še niso zajeta. Delovni program za zeleno javno naročanje za leto 2014 GD za okolje⁵⁷ ne vključuje navodil v zvezi z zbirko orodij za naslednja področja: podatkovna središča⁵⁸, vzdrževanje in popravila stavb in poslovna potovanja (npr. zeleni hoteli, letališča, avtomobilski lizing). Obstoječa merila za kopirni in grafični papir ne vključujejo meril za tiskarske storitve.

57 Delovni programi so objavljeni na spletni strani GD za okolje na naslovu http://ec.europa.eu/environment/gpp/gpp_criteria_wp.htm.

58 To področje ureja Evropski kodeks ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč (glej odstavek 101).

87

V nekaterih primerih je revizija ugotovila, da osnovna merila za zeleno javno naročanje niso bila dovolj ambiciozna, da jih je bilo zelo enostavno izpolniti ali da niso presegala zahtev iz veljavne zakonodaje.⁵⁹ Po drugi strani pa so nekateri odredbodajalci pojasnili, da dodatnih meril niso želeli uporabiti zaradi nevarnosti, da bi to omejilo število potencialnih ponudnikov, saj nekateri od njih dodatnih meril morda ne bi mogli izpolniti.

88

Evropska centralna banka je, predvsem na podlagi priporočil Komisije o zelenem javnem naročanju, oblikovala notranje smernice za trajnostno javno naročanje. Smernice ECB ne nudijo izbire med osnovnimi ali bolj ambicioznimi merili, temveč predlagajo enoten sklop meril za vsako kategorijo blaga ali storitev, ki so predmet naročila. Merila ECB so običajno strožja kot osnovna merila, navedena v zbirki orodij za zeleno javno naročanje, vendar ne ustrezajo povsem dodatnim merilom. Le na področju opreme IT so merila ECB strožja kot dodatna merila iz zbirke orodij. Poleg tega smernice ECB vključujejo nekatera področja, ki v merilih zbirke orodij za zeleno javno naročanje niso zajeta, na primer pisarniški material in mednarodna potovanja.

Izračun stroškov v življenjski dobi ni celostno obravnavan**89**

V sedanja merila zbirke orodij za zeleno javno naročanje je do neke mere vključen izračun stroškov v življenjski dobi. Vendar pa nova direktiva o javnem naročanju iz februarja 2014⁶⁰ določa stroge zahteve, in sicer da mora izračun v ustreznem obsegu zajemati vse ali del naslednjih stroškov v življenjski dobi blaga, storitve ali gradnje:

- (a) stroške javnega naročnika ali drugih uporabnikov, kot so stroški, povezani s pridobitvijo, stroški uporabe, kot je poraba energije in drugih virov, stroški vzdrževanja, stroški, povezani s koncem življenjske dobe, kot so stroški zbiranja in recikliranja;
- (b) stroške iz naslova zunanjih okoljskih vplivov, povezanih z življenjsko dobo blaga, storitve ali gradnje, če je mogoče določiti in preveriti njihovo denarno vrednost; ti stroški lahko vključujejo stroške emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal ter druge stroške blažitve podnebnih sprememb.

Zbirka orodij za zeleno javno naročanje tako izčrpnega izračuna stroškov v življenjski dobi trenutno ne zajema.

59 Glej osnovna merila za zeleno javno naročanje za polnilnike mobilnih telefonov (zunanji napajalniki) v zvezi s povprečnim izkoristkom pod obremenitvijo, v katerih so le ponovljene zahteve, določene v Uredbi Komisije (ES) št. 278/2009 z dne 6. Aprila 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo električne energije zunanjih napajalnikov v stanju brez obremenitve in njihov povprečni izkoristek pod obremenitvijo (UL L 93, 7.4.2009, str. 3).

60 Glej člen 68 (izračun stroškov v življenjski dobi) Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65).

Zeleni gradbeni standardi za energetske učinkovitost stavb se pri novih stavbah in večjih prenovitvenih projektih ne uporabljajo sistematično

Izboljšanje energetske učinkovitosti stavb bo v prihodnjih letih predstavljalo enega glavnih izzivov

90

Stavbe dosegajo približno 40 % skupne porabe energije v Uniji. Izboljšanje energetske učinkovitosti stavb je zato pomembno orodje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Največji vpliv na prihodnjo energetske učinkovitost stavbe je mogoče doseči pri procesu zasnove nove stavbe ali večje prenove. Zato je pomembno, da institucije in organi EU za svoje stavbe določijo ambiciozne cilje, če želijo zmanjšati emisije.

91

Da bi institucije in organi EU izpolnili najvišje standarde energetske učinkovitosti, bi si morali prizadevati, da so njihove stavbe skladne z dodatnimi merili za gradbeništvo, določenimi v zbirki orodij za zeleno naročanje. V teh neobveznih merilih sta predlagani dve možnosti:

- (a) energetska učinkovitost stavbe mora biti skladna z merili, ki temeljijo na standardu za nizkoenergijske ali pasivne hiše;

- (b) druga možnost je, da so na voljo lokalni obnovljivi viri energije (na kraju samem, kot so primer sončni kolektorji, kotli na biomaso, vetrne turbine itd.), hkrati pa morajo biti največje skupne energetske potrebe znatno nižje od najvišjih dovoljenih skupnih potreb v ustrezni nacionalni zakonodaji.

92

Manj stroga osnovna merila, določena v zbirki orodij za zeleno javno naročanje, priporočajo določitev splošnih standardov v zvezi z energetske porabo, ki so bistveno nižji od največje porabe, določene v ustrezni zakonodaji. Ta pristop se uporablja za program „GreenBuilding“, ki ga je leta 2005 začelo izvajati Skupno raziskovalno središče Komisije. Ta neobvezni program spodbuja lastnike nestanovanjskih stavb k izvedbi stroškovno učinkovitih ukrepov zaradi izboljšanja energetske učinkovitosti njihovih stavb⁶¹. Partner v programu „GreenBuilding“ mora izpolniti naslednje pogoje:

- (a) nove stavbe morajo, če je to gospodarsko izvedljivo, porabiti 25 % manj skupne primarne energije, kot določa veljaven gradbeni standard;
- (b) obstoječe stavbe morajo po prenovi, če je to gospodarsko izvedljivo, porabiti vsaj 25 % manj skupne primarne energije.

61 V okviru programa je registriranih 936 stavb (stanje na dan 24. februarja 2014).

Politika institucij EU v zvezi z energetske učinkovitostjo stavb v Bruslju je premalo ambiciozna

93

Do revizije nobena od revidiranih institucij EU pri gradbenih projektih v Bruslju ni upoštevala pristopa, ki se spodbuja z zbirko orodij za zeleno javno naročanje in programom GreenBuilding.

94

Urad Komisije za infrastrukturo in logistiko v Bruslju (OIB) je kot referenčni dokument za določitev zahtevanih tehničnih zmogljivosti in značilnosti stavb, v katerih bodo nastanjene službe Komisije, uporabil priročnik standardnih gradbenih specifikacij iz decembra 2011.⁶² V skladu s priročnikom je zadostovalo, da so bile stavbe skladne z regionalnimi minimalnimi zakonskimi zahtevami glede porabe primarne energije.

95

Komisija pričakuje, da bo do leta 2025 nadomestila ali obnovila 50 % svoje skupne površine v Bruslju. OIB še ni ocenil vpliva določb prenovljene direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb na ta projekt. Direktiva zahteva, da so po letu 2018 nove stavbe, ki jih javni organi uporabljajo kot lastniki, stavbe s skoraj nično porabo energije in da vse druge nove stavbe izpolnjujejo ta standard do konca leta 2020.

96

Ko je Evropski parlament leta 2010 nazadnje preučil lokalni nepremičninski trg v Bruslju, je merilo za izbor v zvezi z okoljsko učinkovitostjo določalo, da je treba zagotoviti informacije o učinkovitosti predlaganih projektov, vendar minimalne zahteve glede učinkovitosti niso bile določene. Pri izbranem projektu „Trebel“ je nosilec projekta sprejel zavezo, da bo poraba primarne energije v tej novi stavbi skladna z najvišjo dovoljeno mejo, ki jo določa veljavna zakonodaja v Bruslju.

97

V prihodnjih letih bo moral Parlament prenoviti svoje osrednje stavbe v Bruslju. Prva bo prenovljena stavba Paul Henri Spaak. Uprava Parlamenta je predlagala štiri možnosti, najbolj ambiciozna med njimi je stavba s skoraj nično porabo energije. Septembra 2012 se je delovna skupina za stavbe, transport in zeleni Parlament odločila za drugo najboljšo možnost, kar zadeva energetske učinkovitost. Odločitev predsedstva Parlamenta v času revizije še ni bila sprejeta.

62 Priročnik velja za nove stavbe ali stavbe, ki so bile obsežno prenovljene.

98

Svet je mnenja, da program Green-Building ni relevanten za njegovo stavbo Europa, ki je trenutno v gradnji. Pomembni deli stavbe, ki jih je treba vključiti v projekt, so bili zgrajeni med letoma 1922 in 1927 in so spomeniško zaščiteni. Po mnenju Sveta je to pomembna tehnična omejitev, ki ima precejšen vpliv na energetske učinkovitost stavbe. Odločitve o prenovi stavbe Justus Lipsius še niso bile sprejete. Svet naj bi postopek za podaljšanje okoljevarstvenega dovoljenja za stavbo pričel leta 2015.

Začetek novih gradbenih projektov z ambicioznimi cilji glede energetske učinkovitosti na drugih lokacijah

99

Pri reviziji je bilo ugotovljeno, da ima večina gradbenih projektov v teku na drugih lokacijah institucij in organov EU ambiciozne cilje glede standardov energetske učinkovitosti, ki jih je treba izpolniti, zato so skladni s pristopom, ki se spodbuja z zbirko orodij za zeleno javno naročanje in programom Green-Building. Kljub temu je le Evropska centralna banka svoje nove prostore na lokaciji Grossmarkthalle v Frankfurtu uradno registrirala v program GreenBuilding.

100

Nekateri vodilni uslužbenci menijo, da je bolje in/ali dovolj uporabiti metodo BREEAM (metoda okoljske presoje BRE⁶³) ali podobno komercialno shemo za presojo, kot je DGNB⁶⁴. Vendar je program GreenBuilding bolj kot navedene sheme za presojo osredotočen na energetske učinkovitost gradbenega projekta, skladnost z njim pa lahko poteka vzporedno.

Prostovoljnega kodeksa ravnanja EU o energetske učinkovitosti podatkovnih središč ni podpisala nobena od revidiranih institucij in organov EU

101

Podatkovna središča so velik vzrok za naraščanje energetske potrebe v upravnih stavbah. Od leta 2008 Komisija spodbuja evropski kodeks ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih centrov. Ta prostovoljni kodeks je bil oblikovan kot odziv na naraščajočo porabo energije v podatkovnih središčih⁶⁵ in potrebo po zmanjšanju s tem povezanih vplivov na okolje, gospodarstvo in zanesljivost oskrbe z energijo. Cilj je obveščati upravljavce in lastnike podatkovnih središč in jih spodbujati k zmanjšanju porabe energije na stroškovno učinkovit način. Kodeks je mogoče spoštovati kot udeleženec in/ali podpornik. Do revizije se k spoštovanju kodeksa še ni zavezala nobena od institucij in organov EU.

63 Building Research Establishment (BRE) je nekdanji urad vlade Združenega kraljestva (zdaj pa zasebna organizacija), ki opravlja raziskave, svetovanje in testiranje za sektorja gradnje in grajenega okolja.

64 Deutsches Gütesiegel Nachhaltiges Bauen, DGNB GmbH.

65 Za namene kodeksa ravnanja izraz „podatkovni centri“ zajema vse stavbe, objekte in prostore s strežniki za velika podjetja, strežniško komunikacijsko opremo, hladilnimi napravami in napajalno opremo, ki zagotavljajo določeno vrsto podatkovnih storitev (od velikih ključnih objektov do majhnih prostorov za strežnike, ki se nahajajo v poslovnih stavbah).

Zaključki in priporočila

102

Za verodostojnost podnebne politike EU je pomembno, da institucije in organi EU dajejo zgled. Biti morajo vodilni pri oblikovanju in izvajanju politik za zmanjševanje ogljičnega odtisa javnih uprav.

103

Institucije in organi EU nimajo skupnega pristopa za reševanje tega izziva. Zamudili so priložnost za oblikovanje in izvajanje skupne politike, ki bi prispevala k cilju Unije, da emisije do leta 2020 v primerjavi z letom 1990 zmanjša za 20 %.

104

Na področju upravnih dejavnosti institucij in organov EU Komisija ni predlagala specifičnih zavezujočih pravil, ki bi vključevala načelo trajnostnega razvoja, kot določa člen 11 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

105

Prizadevanja za zmanjševanje emisij so prinesla oprijemljive rezultate. Po letu 2005 je institucijam in organom EU uspelo obrniti trend povečevanja emisij, povezanih z njihovimi stavbami. Kljub temu so bili ukrepi predvsem zaradi pomanjkanja zavezujočih pravil pozni, maloštevilni ali pa jih sploh ni bilo.

106

Prihodnji cilj EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 daje institucijam in organom EU novo priložnost za oblikovanje in izvedbo skupne politike.

Priporočilo Skupna politika za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov

1. Komisija naj predlaga skupno politiko za zmanjševanje ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU. Takšna politika bi morala:
  - (a) vključevati količinsko opredeljen skupni cilj za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2030 in po možnosti tudi petletne vmesne mejnike;
  - (b) biti skladna s pristopom EU pri mednarodnih podnebnih pogajanjih, zato bi moral biti cilj določen kot absolutni cilj za zmanjševanje.

107

Petnajst revidiranih institucij in organov EU nima skupnega pristopa za spremljanje svojih emisij toplogrednih plinov. Šest od njih jih ni poročalo o svojih emisijah, tisti, ki so, pa niso izračunali ali razkrili celotnega obsega emisij. Zato celotni ogljični odtis institucij in organov EU ni znan, pomanjkljivi podatki, ki so na voljo, pa lahko omajajo verodostojnost poročanja in prizadevanja za zmanjševanje emisij.

108

Dokazi o zmanjšanju emisij toplogrednih plinov, ki jih povzročijo institucije in organi EU kot celota, obstajajo le na področju porabe energije v stavbah. Na podlagi razpoložljivih podatkov o emisijah zaradi mobilnosti ni mogoče opredeliti jasnega trenda. Emisije, nastale v predhodnih fazah proizvodne verige pri proizvodnji kupljenega blaga, opravljanju kupljenih storitev in gradnji stavb, so pogosto prezrte.

109

Zmanjšanja, ki so bila dosežena doslej, je mogoče v veliki meri pripisati nakupu električne energije iz obnovljivih virov, za katero se pri izračunih ogljičnega odtisa na splošno šteje, kot da nima emisij.

Priporočilo Usklajen izračun in poročanje o emisijah

2. Institucije in organi EU naj uvedejo usklajen pristop za izračun neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih. Poročanje naj:
  - (a) zajema vse pomembne neposredne emisije, ob upoštevanju razvoja metode okoljskega odtisa organizacije, ki jo je oblikovala Komisija;
  - (b) omogoča, da se izmeri napredek pri doseganju ciljev glede zmanjšanja v različnih institucijah in organih EU.

110

Prostovoljna ogljična izravnava kot kompenzacija preostalih emisij se je uporabljala le v omejenem obsegu, institucije in organi EU pa nimajo skupnega pristopa k tej temi.

Priporočila Skupni pristop k prostovoljni ogljčni izravnavi

3. Institucije in organi EU naj v okviru sistema EMAS oblikujejo skupni pristop za prostovoljno kompenzacijo preostalih emisij toplogrednih plinov.
4. Kadar se uporablja izravnava, naj bo visokokakovostna in preverjena v okviru priznanih sistemov.
5. Kadar se uporablja izravnava, naj bo ciljno usmerjena na projekte, ki zaradi koristi za lokalno prebivalstvo, ki ga projekti zadevajo, ne prispevajo le k zmanjšanju emisij, ampak tudi k trajnostnemu razvoju.

111

Institucije in organi EU orodij za okoljsko ravnanje, ki jih spodbuja Komisija, ne izkoriščajo v celoti. Zaradi tega je ogrožena tako njihova verodostojnost kot tudi verodostojnost teh orodij.

Zaključki in priporočila

112

Napredek pri uvajanju evropskega sistema za okoljsko ravnanje in presojo je bil počasen. Javne uprave se lahko v sistem EMAS registrirajo od leta 2001, junija 2014 pa je bilo v sistem registriranih sedem revidiranih EU institucij in organov. Obseg sistema EMAS na Komisiji je bil zelo omejen.

113

V sedanjih finančnih pravilih EU se zeleno javno naročanje obravnava kot možnost in ne kot obveznost, le nekaj institucij in organov pa ga uporablja sistematično. Sodišče je preučilo 160 zadevnih postopkov in ugotovilo, da jih več kot polovica ni vključevala okoljskih meril ali pa so bila uporabljena nezahtevna merila, ki verjetno ne bi vplivala na izid postopka. Prostovoljni standardi Komisije za energetske učinkovitost GreenBuilding se pri novih stavbah in večjih prenovitvenih projektih ne uporabljajo sistematično.

114

Prostovoljnega evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč ni do revizije podpisala nobena institucija ali organ EU.

Priporočili Celovito izvajanje sistema EMAS in zelenega javnega naročanja

6. Vse institucije in organi EU naj se registrirajo v evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS) in ga izvajajo, hkrati pa postopoma zmanjšujejo omejitve glede njegovega obsega izvajanja. Poleg tega naj razmislijo o podpisu evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč.
7. Institucije in organi EU naj uporabljajo zeleno javno naročanje, kadar je to mogoče. Finančna pravila in/ali pravila javnega naročanja, ki se uporabljajo v institucijah in organih EU, naj zagotavljajo orodja za prispevanje k varstvu okolja in trajnostnemu razvoju, hkrati pa zagotavljajo, da so naročila kar najbolj stroškovno učinkovita.

To poročilo je sprejel senat IV, ki ga vodi g. Milan Martin CVIKL, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourgju na zasedanju 24. junija 2014.

Za Računsko sodišče

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Predsednik

Revizijski pristop za ocenjevanje zelenega javnega naročanja

Pri reviziji je bilo ocenjenih 160 postopkov oddaje javnega naročila nad pragom 60 000 EUR, ki so bili relevantni z vidika zelenega javnega naročanja, da bi se ugotovilo, ali je dokumentacija v zvezi s povabili k oddaji ponudb zajemala okoljska merila. Prejete ponudbe ali odločitve o oddaji v zvezi s temi postopki niso bile ocenjene.

Merila za ocenjevanje razpisne dokumentacije

Komisija je zeleno javno naročanje opredelila kot proces, v skladu s katerim želijo javni organi naročiti blago, storitve in gradbena dela z manjšim vplivom na okolje v celotnem življenjskem ciklu, kot ga imajo blago, storitve in gradbena dela z isto primarno funkcijo, ki bi jih naročili sicer.¹

Komisija je pripravila smernice o zelenem javnem naročanju² in oblikovala zbirko orodij za pripravo povabil k oddaji ponudb, ki je v času revizije zajemala 19 različnih skupin proizvodov/storitev³. Za vsako od teh skupin sta predlagani dve vrsti meril: „osnovna“ merila in zahtevnejša „dodatna“ merila. GD za okolje navaja:

- (a) **osnovna merila** so merila, ki jih lahko uporablja kateri koli naročnik in ki obravnavajo ključne okoljske vplive. Oblikovana so tako, da so dodatni napori zaradi preverjanja ali povečanje stroškov pri uporabi čim manjši, da se omogoči enostavno zeleno javno naročanje;
- (b) **dodatna merila** so namenjena tistim, ki bi radi kupili najboljše okolju prijazne izdelke, ki so na voljo na trgu. Ti lahko v primerjavi z drugimi izdelki z isto funkcionalnostjo zahtevajo dodatna preverjanja ali povzročijo povečanje stroškov.

Primer osnovnih in dodatnih meril za kopirni in grafični papir	
Nakup recikliranega pisarniškega papirja iz 100 % predelanih papirnih vlaken	
Osnovna merila	Dodatna merila
Papir mora biti narejen iz 100 % predelanih papirnih vlaken. Predelana papirna vlakna vključujejo že uporabljena reciklirana vlakna in neuporabljena reciklirana vlakna iz tovarn papirja, znana tudi kot ostanek. Že uporabljena reciklirana vlakna lahko izvirajo od porabnikov, pisarn, tiskarn, knjigoveznic ali podobnih virov.	Papir mora biti narejen iz 100 % predelanih papirnih vlaken z najmanj 65 % že uporabljenih recikliranih vlaken. Predelana papirna vlakna vključujejo že uporabljena reciklirana vlakna in neuporabljena reciklirana vlakna iz tovarn papirja, znana tudi kot ostanek. Že uporabljena reciklirana vlakna lahko izvirajo od porabnikov, pisarn, tiskarn, knjigoveznic ali podobnih virov.
Papir mora biti vsaj beljen brez elementarnega klora. Sprejet bo prav tako tudi papir, beljen brez uporabe klora.	Izpolniti je treba ekološka merila znaka EU za okolje ali drugih nacionalnih znakov za okolje tipa I, neposredno povezanih s proizvodnjo papirja (in ne s praksami upravljanja v podjetju). Vsi dokumenti o merilih so na voljo na spletni strani za: • znak EU za okolje http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/product/pg_copyingpaper_en.htm .

Vir: „Kopirni in grafični papir – Seznam proizvodov za zeleno javno naročanje“, Evropska komisija, Zbirka orodij za usposabljanje na področju zelenih javnih naročil – Modul 3 – Priporočila za nakup, Bruselj 2008. (http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/paper_GPP_product_sheet_sl.pdf).

1 COM(2008) 400 final, str. 4.

2 Kupujte zeleno! Priročnik o zelenih javnih naročilih, druga izdaja, 2011.

3 1. Kopirni in grafični papir, 2. čistila in storitve čiščenja, 3. pisarniška oprema IT; 4. gradbeništvo; 5. prometni sektor; 6. pohištvo; 7. električna energija; 8. živila in gostinske storitve; 9. tekstilni izdelki; 10. vrtnarski proizvodi in storitve; 11. okna, steklena vrata in strešna okna; 12. toplotna izolacija; 13. trde talne obloge; 14. stenske plošče; 15. soproizvodnja toplote in električne energije (SPTe); 16. gradnja cest in prometni znaki; 17. cestna razsvetljava in prometni signali; 18. mobilni telefoni; 19. razsvetljava v notranjih prostorih.

Kadar je bilo mogoče, je bila pri reviziji razpisna dokumentacija ocenjena na podlagi priporočil iz zbirke orodij. Če zbirka orodij zadevnega področja ni zajemala, je ekipa revizorjev po analogiji uporabila merila iz zbirke orodij za druge skupine proizvodov/storitev. Primera: v zbirki orodij ni bilo meril za fotokopirne stroje, vendar je bilo po analogiji mogoče uporabiti nekatera merila iz zbirke orodij za opremo IT; zbirka orodij ni zajemala meril za najem ali zakup stavbe, vendar je bilo mogoče uporabiti nekatera merila iz seznama proizvodov za gradbeništvo.

Pet kategorij za razvrstitev postopkov

Za razvrstitev preučenih postopkov je bilo uporabljenih naslednjih pet kategorij:

Nezeleni

Razpisna dokumentacija ne vključuje okoljskih vidikov ali pa vsebuje le določbe, ki ne vplivajo za pristop k nakupu. Primer: v razpisni dokumentaciji je izvod splošne okoljske politike institucije/sklic nanjo ali pa se zahteva skladnost z veljavno okoljsko zakonodajo.

Nekoliko zeleni

- (a) *Če je na voljo zbirka orodij*: samo delna skladnost z osnovnimi merili. Kadar je glavni okoljski poudarek postopka na merilih za oddajo, je teža okoljskih meril pri ponderiranju manj kot 10 % celote (za ceno in kakovost).
- (b) *Če področje ni zajeto v zbirko orodij*: razpisna dokumentacija vključuje nekatere okoljske določbe, vendar se te nanašajo le na sekundarne značilnosti predvidenega naročila. Kadar je glavni okoljski poudarek postopka na merilih za oddajo, je teža okoljskih meril pri ponderiranju manj kot 10 % celote (za ceno in kakovost).

Zeleni

- (a) *Če je na voljo zbirka orodij*: popolna ali pretežna skladnost z osnovnimi merili in/ali delna skladnost z dodatnimi merili. Kadar je glavni okoljski poudarek na merilih za oddajo, je teža okoljskih meril pri ponderiranju 10 % celote ali več.
- (b) *Če področje ni zajeto v zbirko orodij*: razpisna dokumentacija vsebuje pomembne okoljske določbe, ki se nanašajo na glavno funkcijo blaga, storitev ali gradbenih del, ki so predmet naročila. Kadar je glavni okoljski poudarek na merilih za oddajo, je teža okoljskih meril pri ponderiranju 10 % celote ali več.

Zelo zeleni

- (a) *Če je na voljo zbirka orodij*: popolna ali pretežna skladnost z dodatnimi merili. To pomeni, da so okoljska merila za izbor in stroge okoljske zahteve vključeni v tehnične specifikacije in/ali da so okoljski vidiki v merilih za oddajo močno poudarjeni (teža pri ponderiranju je 25 % ali več).
- (b) *Če področje ni zajeto v zbirko orodij*: razpisna dokumentacija temelji v veliki meri na najboljših okoljskih praksah. To pomeni, da so okoljska merila za izbor in stroge okoljske zahteve vključeni v tehnične specifikacije in/ali da so okoljski vidiki v merilih za oddajo močno poudarjeni (teža pri ponderiranju je 25 % ali več).

Naravno zeleni

V tej kategoriji je zelena primarna funkcija blaga, storitev ali gradbenih del, ki so predmet naročila, npr. izgradnja zelene strehe ali naročilo storitev svetovanja za izboljšanje okoljske uspešnosti.

Izbrani vzorec

Skupaj je bilo preučениh 160 postopkov javnega naročanja iz vseh revidiranih institucij in organov EU, z izjemo Evropske službe za zunanje delovanje⁴.

Vzorec je vseboval postopke, ki so se začeli in/ali končali v obdobju od januarja 2012 do februarja 2013. Vključeni so bili tudi nekateri postopki, ki so se pričeli pred ali po tem obdobju, da bi se pridobila popolnejša slika, zlasti pri manjših institucijah in organih EU z malo postopki oddaje javnih naročil.

⁴ ESZD je obvestila Sodišče, da še ne izvaja postopkov zelenega javnega naročanja, ki jih spodbuja Komisija.

Evropski svet in Svet Evropske unije

Generalni sekretariat Sveta se zaveda vse večjega pomena okoljskih vprašanj in že vrsto let sprejema ukrepe za izboljšanje okoljske uspešnosti svojih dejavnosti. Zaveda se, da lahko pozitivno vpliva na trajnostni razvoj družbe, in si prizadeva, da bi vključil načela smotrnega okoljskega upravljanja v svoje vsakodnevno delo. Generalni sekretariat Sveta razvija program okoljskega upravljanja, da bi omogočil izvajanje sistema Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), kot je opredeljen v Uredbi (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta.

Ugotavlja še, da so cilji njegovega programa okoljskega upravljanja v skladu s priporočili Računskega sodišča.

Evropska komisija

Povzetek

Evropska unija je vodilna na področju proaktivne podnebne politike in njenega izvajanja na mednarodni ravni. Po mnenju Komisije je sistem EMAS ustrezen politični instrument za zmanjšanje ogljičnega odtisa institucij in organov EU. Poleg tega obstajajo številni primeri, v katerih se politike, ki se izvajajo v zvezi z doseganjem cilja 20-odstotnega zmanjšanja emisij za leto 2020, uporabljajo tudi za javne uprave, vključno z institucijami EU in njihovim osebjem. To bo še naprej veljalo v zvezi z novimi cilji za leto 2030 (vključno s predlaganim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 40 %).

Komisija ima za svoje dejavnosti okoljsko politiko, ki daje prednost preprečevanju onesnaževanja, učinkovitosti naravnih virov, zmanjševanju emisij CO₂, zmanjšanju nastajanja odpadkov, spodbujanju recikliranja, vključevanju okoljskih meril v povabila k oddaji ponudb, upoštevanju okoljske zakonodaje ter bolj trajnostnemu ravnanju osebja in deležnikov itd.

Strategija Komisije je zato v okviru sistema okoljskega ravnanja EMAS zmanjšati dejanski vpliv njenih vsakodnevnih in upravnih dejavnosti na okolje.

Komisija si prizadeva doseči dejanska zmanjšanja vpliva v okviru sistema EMAS, in ne z zmanjšanjem (zlasti izravnanim) emisij CO₂.

Glede na velikost in organizacijo Komisije se je sistem EMAS najprej izvajal v le nekaj njenih stavbah v Bruslju, njegov obseg uporabe pa se postopno širi. Registracija v sistem EMAS je leta 2013 vključevala 89 % osebja in 57 % površine na vseh lokacijah.

Komisija v sedanjih proračunskih razmerah z razpoložljivimi sredstvi postopoma širi uporabo svojega sistema. Komisija daje zgled ter spodbuja druge institucije in organe k izvajanju sistema EMAS s predsedovanjem medinstitucionalni skupini za ravnanje z okoljem GIME (Groupe inter-institutionnel de management environnemental).

II

Komisija stalno širi obseg sistema EMAS in njegovih poročil o emisijah. Izjemno povečanje obsega sistema EMAS jasno izraža zavezanost Komisije zmanjšanju njenih vplivov na okolje. Cilj Komisije, potem ko se bo sistem EMAS v celoti izvajal, je še vedno celovito poročanje.

IV

Komisija je od leta 2005 v Bruslju dosegla pomembno zmanjšanje emisij CO₂ na kvadratni meter, ne da bi pri tem upoštevala, da električna energija, proizvedena iz obnovljivih virov, ustvarja ničelne emisije (-46,2 % med letoma 2005 in 2012 v poslovnih stavbah s sistemom EMAS).

V

V Komisiji izvajanje sistema EMAS in njegova stalna širitev ob upoštevanju zahtev ureditve in proračunskih omejitev dobro napreduje. Poleg tega je treba širitev sistema EMAS šteti za pomembno glede na njegov obseg, geografsko porazdelitev in organizacijski vzorec.

Uvedba okoljskih meril v javno naročanje je eden izmed ciljev okoljske politike Komisije.

VI

Komisija namerava nadaljevati uvajanje sistema EMAS, ki pomeni skupno politiko za zmanjšanje ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU.

VII

Komisija delno sprejema to priporočilo. Po mnenju Komisije je sistem EMAS ustrezen politični instrument za zmanjšanje ogljičnega odtisa institucij in organov EU. Komisija bo zato to priporočilo upoštevala z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS.

Vendar pri količinsko opredeljenem cilju skupnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za leto 2030 niso upoštevani širši vidiki, kot so stroškovna učinkovitost in posebnosti v institucijah in organih EU.

Poleg tega bo Komisija nadaljevala razvoj ustreznih politik za stroškovno učinkovito in čim bolj celovito zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključno v zvezi z letom 2030, na podlagi temeljitih ocen učinka, ki zagotavljajo celovito oceno stroškov in koristi, kjer je to primerno.

Ker je zmanjšanje emisij z najmanjšimi stroški ključni vidik trenutne politike, so zavezujoči cilji glede zmanjšanja običajno določeni le na evropski ravni in ravni držav članic, ne na ravni organizacij. S tem se ohranja prožnost za doseganje ciljev na najboljši možni način.

Čeprav zakonodaja EU javnim upravam ne nalaga posebnih ciljev glede zmanjšanja, se lahko na tej ravni sprejmejo nadaljnji ukrepi, vključno z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS, ki pomeni skupno politiko za zmanjšanje ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU.

VII (a)

Komisija sprejema priporočilo glede uspešnega razvoja metode okoljskega odtisa organizacije v zvezi z javnimi upravami. Poleg tega Komisija meni, da je z izvajanjem sistema EMAS vzpostavila ustrezen način ugotavljanja, merjenja in sporočanja najpomembnejših neposrednih in posrednih vplivov na okolje, vključno z emisijami toplogrednih plinov.

VII (b)

Komisija sprejema to priporočilo in poudarja prostovoljni pristop ter avtonomnost vsake institucije in organa EU pri odločanju o primernosti takšne morebitne izravnave.

Poleg tega si bo Komisija še naprej prizadevala za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS.

Pri takem skupnem pristopu bo treba upoštevati tudi:

- (i) potrebo po preprečevanju odvratanja od nadaljnjih prizadevanj za doseganje dejanskih zmanjšanj emisij,
- (ii) obstoječe mehanizme, vključno s trgovanjem z emisijami, ter
- (iii) razpoložljivost režimov poročanja in dovolj kakovostnih izravnalnih shem. Potrebna bo tudi presoja učinkov na sredstva EU in porabo javnih sredstev.

VII (c)

Komisija sprejema to priporočilo in v celoti podpira spodbujanje sistema EMAS. Omejitve obsega so del sistema EMAS, da se vsaki organizaciji omogoči, da obravnava najpomembnejše okoljske vidike.

Komisija bo razmislila o podpisu evropskega kodeksa ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč po naknadni presoji njegove skladnosti s finančnim načrtom in zlasti s proračunskimi sredstvi za upravo.

Trenutna revizija finančne uredbe/pravil uporabe določa regulativni okvir za spodbujanje nadaljnega zelenega javnega naročanja, vključno z izračunom stroškov v življenjski dobi, v skladu z Direktivo 2014/24/EU.

Komisija bo nadalje razvijala smernice za zeleno javno naročanje in promovirala te dokumente v skupini GIME.

Uvod

01

Trajnostni razvoj je običajno opredeljen kot razvoj, ki zadovoljuje potrebe sedanjosti, ne da bi ogrožal sposobnost prihodnjih generacij, da zadovoljujejo svoje potrebe. Zato vključuje koncept „omejitev“ za zagotavljanje, da lahko okolje zadovoljuje sedanje in prihodnje potrebe.

04

Evropska unija je vodilna na področju proaktivne podnebne politike in njenega izvajanja na mednarodni ravni. Obstajajo številni primeri, v katerih se politike, ki se izvajajo v zvezi z doseganjem cilja 20-odstotnega zmanjšanja emisij za leto 2020, uporabljajo tudi za javne uprave, vključno z institucijami EU in njihovim osebjem. To bo še naprej veljalo v zvezi z novimi cilji za leto 2030 (vključno s predlaganim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 40 %).

06

Komisija namerava nadaljevati proaktivni pristop k podnebni politiki in njenemu izvajanju ter bo nadaljevala stroškovno učinkovit in čim bolj celovit razvoj ustreznih politik za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov. Čeprav zakonodaja EU javnim upravam ne nalaga posebnih ciljev za zmanjšanje emisij, se lahko na tej ravni še vedno sprejmejo nadaljnji ukrepi, vključno z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS. Izjemna širitev obsega sistema EMAS jasno izraža zavezanost Komisije zmanjšanju njenih vplivov na okolje.

07

Komisija si bo še naprej prizadevala za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS, proučila pa bo tudi druge možnosti, kot je izravnava.

Pri tem bo treba upoštevati tudi:

- (i) potrebo po preprečevanju odvratanja od nadaljnjih prizadevanj za doseganje dejanskih zmanjšanj emisij,
- (ii) obstoječe mehanizme, vključno s trgovanjem z emisijami, ter
- (iii) razpoložljivost režimov poročanja in dovolj kakovostnih izravnalnih shem. Potrebna bo tudi presoja učinkov na sredstva EU in uporabo javnih sredstev.

Opažanja

12

Zanesljive in celovite informacije o ogljikem odtisu niso pogoj za pripravo in izvajanje strategij zmanjševanja. Pri Komisiji se zmanjšanja emisij kažejo v očitno manjših vplivih na okolje.

16

Komisija meni, da bi bilo treba v skladu z njenim priporočilom z dne 9. aprila 2013 spodbujati uporabo skupne metode (okoljskega odtisa organizacije) za merjenje in sporočanje okoljske uspešnosti organizacij v življenjski dobi, vključno z organizacijami, registriranimi v sistemu EMAS. Komisija bo po pregledu rezultatov pilotne faze, ko bo na voljo revidirana metoda okoljskega odtisa organizacije, proučila možnost uvedbe notranje pilotne faze za razvoj posebnih sektorskih pravil za izračun in sporočanje okoljskega odtisa Komisije ali podobnih javnih uprav.

18

Uredba o EMAS glede sklicevanja na institucije in organe EU, ki ne poročajo o vseh elementih svojih emisij toplogrednih plinov, navaja, da morajo organizacije poročati o emisijah, kadar je to ustrezno in pomembno. Organizacijam je dovoljeno, da delno poročajo o svojih neposrednih in posrednih emisijah, odvisno med drugim od obsega njihove registracije v sistemu EMAS. Če organizacije sploh ne poročajo o enem izmed osnovnih kazalnikov sistema EMAS, morajo zagotoviti pojasnilo za to.

21

Povečanje obsega vključenih dejavnosti je že obravnavano v akcijskem načrtu EMAS za leto 2014 ter bo omogočilo celovitejše poročilo za leto 2013 in nadaljnje rezultate.

29

Metoda okoljskega odtisa organizacije, kot jo priporoča Komisija, je trenutno predmet obsežnega pilotnega preizkušanja, ki bo trajalo do konca leta 2016. Cilji pilotne faze vključujejo opredelitev nekaterih tehničnih zahtev, ki bodo ključne za široko izvajanje metode v upravi, organizirani podobno kot Komisija. Poleg tega bodo rezultati pilotne faze verjetno omogočili spremembo/izboljšanje metode okoljskega odtisa organizacije. Pri tem daje Komisija prednost razvoju sektorskih pravil za okoljski odtis organizacije za sektorje z največjim deležem vplivov na okolje. Sektor javne uprave ne spada mednje. Komisija bo po pregledu rezultatov pilotne faze, ko bo na voljo revidirana metoda okoljskega odtisa organizacije, proučila možnost uvedbe notranje pilotne faze za razvoj posebnih sektorskih pravil za izračun in sporočanje okoljskega odtisa Komisije ali podobnih javnih uprav.

31

Emisije, uporabljene v letu 1990, za večino organizacij niso znane. Njihova trenutna uspešnost glede na dejanske emisije leta 1990 se običajno presoja z ocenjevanjem.

35

Komisija meni, da lahko poročanje o ničelnih emisijah na podlagi uporabe zelene električne energije prikriva dejansko zmanjšanje (ali povečanje) porabe energije.

37

Z nabavo zelene električne energije institucije spodbujajo proizvajalce električne energije, da se odločajo za obrate za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov.

39 (c)

Večina obiskovalcev in zunanjih udeležencev lahko poroča o emisijah, povezanih s potovanji, v okviru njihove organizacije, kar bi lahko povzročilo dvojno štetje.

44

Čeprav zakonodaja EU javnim upravam ne nalaga posebnih ciljev za zmanjšanje emisij, se lahko na tej ravni sprejmejo nadaljnji ukrepi, vključno z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS.

Ker je zmanjšanje emisij z najmanjšimi stroški ključni vidik trenutne politike, so zavezujoči cilji glede zmanjšanja običajno določeni le na evropski ravni in ravni držav članic, ne na ravni organizacij. S tem se ohranja prožnost za doseganje ciljev na najboljši možni način.

46

V usmerjevalnem odboru EMAS januarja 2014 se je Komisija odločila, da bo poleg že določenih letnih ciljev opredelila tudi dolgoročne cilje. To odločitev je sprejela za boljše usmerjanje svojih storitev pri določanju letnih ciljev in ukrepov.

47

Število zaposlenih v Komisiji se zmanjšuje (–5 % v okviru sedanjega finančnega načrta), obseg sistema EMAS pa se stalno razvija, zato bo še naprej poročala v absolutnem in relativnem smislu.

51

Komisija bo nadaljevala razvoj ustreznih politik za stroškovno učinkovito in čim bolj celovito zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključno v zvezi z letom 2030, na podlagi temeljitih presoj učinka, ki zagotavljajo celovito oceno stroškov in koristi, kjer je to primerno.

Zmanjšanje emisij z najmanjšimi stroški je ključni vidik trenutne politike, zato so cilji glede zmanjšanja običajno določeni le na evropski ravni in ravni držav članic, ne pa na ravni organizacij. S tem se ohranja prožnost za doseganje ciljev na najboljši možni način.

Čeprav zakonodaja EU javnim upravam ne nalaga posebnih ciljev za zmanjšanje emisij, se lahko na tej ravni sprejmejo nadaljnji ukrepi, vključno z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS.

52

Obstaja zelo širok spekter možnih izravnalnih dobropisov zelo različne kakovosti.

Obstajajo pravila, ki urejajo uporabo izravnave za doseganje skladnosti v okviru okoljske zakonodaje EU in bi jih morale institucije EU zaradi doslednosti upoštevati pri vsaki uporabi izravnave. Ta pravila se nanašajo na količino glede na lastne ukrepe in na zadevno vrsto zadovoljive kakovosti. Ključno je na primer zagotoviti, da so ukrepi, ki se uporabljajo za izravnavo, dodatni ter predmet učinkovitega spremljanja, poročanja in preverjanja, da se zmanjšajo možnosti goljufij, ter da zanje veljajo računovodska pravila, ki preprečujejo možnost dvojnega štetja.

Komisija bo še naprej dajala prednost prizadevanjem za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS, proučila pa bo tudi druge možnosti, kot je izravnava.

Pri tem je treba upoštevati tudi:

- (i) zahtevo po preprečevanju odvratanja od nadaljnjih prizadevanj za doseganje dejanskih zmanjšanj emisij,
- (ii) obstoječe mehanizme, vključno s trgovanjem z emisijami ter
- (iii) razpoložljivost režimov poročanja in dovolj kakovostnih izravnalnih shem. Potrebna bo tudi presoja učinkov na sredstva EU in uporabo javnih sredstev.

61, zadnja alineja

Komisija si bo še naprej prizadevala za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS, upoštevala pa bo tudi priporočilo za razvoj skupnega pristopa k izravnavi za institucije EU.

Treba je upoštevati, da so od leta 2012 emisije CO₂ iz vseh letov v državah Evropskega gospodarskega prostora (EGP) in med njimi vključene v sistem EU za trgovanje z emisijami (za Hrvaško to velja od

1. januarja 2014). To pomeni, da morajo letalski prevozniki pridobiti in predati pravice za vključitev vseh takih emisij. Za lete v okviru EGP tako velja cena ogljika v okviru sistema EU za trgovanje z emisijami, kar se lahko šteje za enakovredno izravnavi.

Glej pripombo k točki 52.

65

Komisija bi rada poudarila, da **preglednica 6** ne kaže dejanskih kvadratnih metrov, ampak le odstotni delež stavbnih površin.

67

Ne smeli podcenjevati prizadevanj za izpolnjevanje zahtev sistema EMAS. Komisija je daleč največja institucija. Komisija ima zelo jasno politiko za postopno širitev sistema EMAS na vse njene lokacije in dejavnosti v okviru razpoložljivega proračuna (glej sklep C(2013) 7708).

68

Širitev sistema EMAS na Bruselj in Luxembourg se je začela takoj po sklepu iz leta 2009, pri čemer so bile vse dejavnosti registrirane leta 2010 za Bruselj in leta 2012 za Luxembourg. Popolna registracija stavb bo izvedena leta 2015 v Bruslju in postopno na drugih lokacijah.

69

Odločitev o certificiranju petih lokacij Skupnega raziskovalnega središča v skladu s standardom ISO 14001 je bila sprejeta, preden se je Komisija leta 2009 odločila razširiti sistem EMAS. Trenutno poteka registracija teh lokacij v sistemu EMAS.

70

Komisija se je odločila, da mora usmerjevalni odbor EMAS širitev sistema EMAS spremljati na najvišji ravni. Širitev se izvaja postopno, pri čemer so prve na vrsti najpomembnejše lokacije. V smislu površin predstavnosti Komisije v državah članicah predstavljajo približno dva odstotka vseh stavb Komisije; nekatere izmed njih upravljajo druge institucije.

76

Treba je poudariti, da je bilo 15-odstotno zmanjšanje porabe energije v stavbah v Bruslju med letoma 2005 in 2012 doseženo, ko se je število zaposlenih Komisije zaradi širitve povečalo za 25 %.

79

Finančna uredba in njena pravila uporabe zagotavljajo enaka načela, kot so vsebovana v direktivah, tako da so pravila EU skladna s tistimi, ki jih uporabljajo države članice.

Nova finančna uredba in pravila uporabe, ki so v postopku odobritve, bi morali dodatno spodbujati uporabo okoljskih vidikov, vključno z izračunom stroškov v življenjski dobi kot načinom oddaje naročila v skladu z Direktivo 2014/24/EU.

80

Finančna uredba/pravila uporabe je/so horizontalna uredba, ki ni namenjena navajanju sektorskih obveznosti na politiko, ampak zagotavljanju splošnih pravil za izvajanje proračuna.

Finančna uredba/pravila uporabe, ki so trenutno v postopku odobritve, bi morali predvidevati, da institucije EU pri uporabi izračuna stroškov v življenjski dobi uporabljajo metode, sprejete na ravni EU, če so na voljo. To možnost bi morale izvajati ustrezne službe v okviru politike EMAS.

81

Komisija meni, da je prostovoljna uporaba priročnika in posebnih smernic za spodbujanje zelenega javnega naročanja ustrezna, ob zagotavljanju razširjanja dobrih praks, ki se uporabljajo tudi kot sklicevanje na države članice.

84

Na splošno se neka vrsta zelenega javnega naročanja uporablja v večini primerov, čeprav številni postopki niso v celoti zeleni. Le približno četrtnina naročil ni vključevala zelenih meril. Glede na te rezultate so institucije uspešnejše od povprečja javnih organov v Evropi. Študija¹, ki je temeljila na raziskavi, izvedeni po vsej EU, je pokazala, da je v povprečju 54 % javnih organov v obdobju 2009–2010 v svojo zadnjo nabavo za 10 prednostnih skupin proizvodov (gradbeništvo, električna energija, čistilna sredstva in čistilne storitve, tekstil, hrana in gostinske storitve, pohištvo, pisarniška IT-oprema, papir, izdelki in oprema za vrt, prevoz) vključilo neko zeleno merilo.

85

Komisija je v sporočilu z naslovom „Javna naročila za boljše okolje“ (glej opombo 43) predlagala, da bi moralo biti do leta 2010 50 % vseh postopkov oddaje ponudb zelenih, pri čemer „zeleno“ pomeni „skladno s potrjenimi skupnimi, osnovnimi“ merili za zeleno javno naročanje“. Odstotni delež bi bil izražen v številu in vrednosti zelenih pogodbenih naročil v primerjavi s skupnim številom in vrednostjo pogodbenih naročil v sektorjih, za katera so bila določena skupna „osnovna“ merila za zeleno javno naročanje. Ta cilj je pozneje potrdil Svet².

Ker je Sodišče vključilo tudi skupine proizvodov, za katere ni meril EU za zeleno javno naročanje, metodologije za ocenjevanje doseganja cilja glede zelenega javnega naročanja niso povsem usklajene.

86

GD za okolje je leta 2012/2013 skupaj z državami članicami, zastopanimi v neformalni svetovalni skupini za zeleno javno naročanje, prednostno razvrstil zelena javna naročila, da bi opredelil potrebe po oblikovanju meril za zeleno javno naročanje. Podatkovnim središčem je bil pripisan prednostni pomen in kmalu bo odločeno, ali bodo oblikovana merila za podatkovna središča. Pričakuje se, da bo vzdrževanje stavb vključeno v prihodnja merila za poslovne stavbe. Poslovnim potovanjem ni bil pripisan poseben prednostni pomen.

87

Posodabljanje meril je postopek, ki zahteva zelo veliko sredstev. Komisija si prizadeva za zapolnitev vrzeli in spremembo skupin proizvodov v okviru sredstev, ki so ji na voljo. Merila glede mobilnih telefonov so bila umaknjena s spletne strani, ker dejansko niso bila več ambiciozna, poleg tega jih svetovalna skupina za zeleno javno naročanje ni opredelila kot prednostnih.

89

Uporaba pristopa izračuna stroškov v življenjski dobi ni nujno smiselna za vse skupine proizvodov. Na primer, če želijo naročniki kupiti okolju prijazen papir, bi zadostovalo, da navedejo, da mora biti papir „recikliran“ ali „izdelan iz obnovljivih virov“, saj pri tej skupini proizvodov naročnik ne bi imel stroškov vzdrževanja ali operativnih stroškov.

Komisija pripravlja prenos te direktive v finančno uredbo. Vendar ne določa, da je izračun stroškov v življenjski dobi obvezen.

89, zadnja alineja

Komisija trenutno proučuje možnosti za zagotovitev smernic za izračun stroškov v življenjski dobi.

90

Komisija je določila cilje za energijo stavb in dosega pozitivne rezultate v okviru sistema EMAS. Za Bruselj, kjer je Direktiva o energetske učinkovitosti 2012/27/EU omogočila letne prihranke energije v višini 0,13 %, je Komisija na primer v svojem načrtu določila letne prihranke energije v višini 1 %, kar je osemkrat več.

1 The Uptake of Green Public Procurement in the EU27 (Sprejem zelenega javnega naročanja v 27 državah članicah), Center za evropske politične študije, <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/CEPS-CoE-GPP%20MAIN%20REPORT.pdf>.

2 Sklepi Sveta z dne 22. septembra 2008 (<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2013067%202008%20INIT>).

93

Čeprav se ta program še izvaja, je prednostna naloga OIB, OIL in JRC v skladu z veljavnimi nacionalnimi ali regionalnimi standardi. To ne izključuje možnosti, da bi nekateri novejši gradbeni projekti Komisije in zlasti tisti, ki potekajo na lokaciji JRC v Ispri, dejansko izpolnjevali zahteve programa zelene gradnje. OIB se bo programu pridružil v prihodnje, če bo nastala dodana vrednost.

94

Priročnik za standardne gradbene specifikacije (MIT) je namenjen doseganju pasivne učinkovitosti stavb in določa naslednje minimalne projektne zahteve:

- Direktiva 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb,
- minimalne regionalne pravne zahteve.

MIT zahteva tudi, da se izvajajo energetske preglede in/ali energetske študije za presojo izvajanja rešitev za energetske učinkovitost in uvajanja obnovljive energije.

95

Komisija si prizadeva dajati zgled javnim organom z zavzemanjem za uporabo zahtev Direktive o energetske učinkovitosti 2012/27/EU (člena 4 in 5), OIB (Bruselj) pa je ovrednotil tehnični vpliv direktive na svoje stavbe.

V vsakem primeru (za nove ali prenovljene stavbe) bi bilo treba pri ciljnih prihodnjih projektov in povezanem finančnem vplivu upoštevati razpoložljiva letna proračunska sredstva v okviru VFO 2014–2020.

100

Komisija ne omejuje svojega pristopa na energetske učinkovitost stavb in meni, da so metoda BREEAM ali podobni sistemi celovitejši ter bolj usklajeni z njenimi politikami in globalnim okoljskim učinkom njenih dejavnosti.

101

Zahteve kodeksa ravnanja za podatkovna središča v stavbah Komisije bi imele zelo pomembne proračunske posledice. Odločitev za nadaljevanje bi pomenila tudi temeljito prenovo stavb in nekaterih zahtev niti ni mogoče izvajati v stavbah Komisije zaradi njihove starosti. Vendar so pri notranji organizaciji podatkovnih središč upoštevana priporočila kodeksa ravnanja.

Komisija je poleg lastnih podatkovnih središč najela prostore za podatkovna središča v Luksemburgu in Bruslju. Lastniki teh prostorov podatkovnih središč so podpisali kodeks ravnanja.

Komisija trenutno proučuje svojo politiko podatkovnih središč, vključno z uporabo „oblaka“.

Zaključki in priporočila

102

Evropska unija je vodilna na področju proaktivne podnebne politike in njenega izvajanja na mednarodni ravni, ta pristop se bo nadaljeval tudi v zvezi novimi cilji za leto 2030 in predlaganim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 40 %.

103

Po mnenju Komisije je sistem EMAS ustrezen politični instrument za zmanjšanje ogljičnega odtisa institucij in organov EU.

Poleg tega obstajajo številni primeri, v katerih se politike, ki se izvajajo v zvezi z doseganjem cilja 20-odstotnega zmanjšanja emisij za leto 2020, uporabljajo tudi za javne uprave, vključno z institucijami EU in njihovim osebjem. To bo še naprej veljalo v zvezi z novimi cilji za leto 2030 (vključno s predlaganim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 40 %).

104

Politika Komisije je usmerjena v stroškovno učinkovito in čim bolj celovito zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, zlasti s podnebnim in energetskim svežnjem. Glede na omejen delež emisij iz upravnih dejavnosti institucij EU se Komisiji ne zdi primerno določiti zavezujočih pravil za ta obseg dejavnosti. Emisije so v vsakem primeru vključene v cilje glede zmanjšanja, določene na ravni EU ali nacionalnih ravneh.

105

Nič ne kaže, da bi zavezujoča pravila za vse institucije in organe EU omogočila boljše rezultate.

106

Komisija namerava nadaljevati uvajanje sistema EMAS, ki pomeni skupno politiko za zmanjšanje ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU.

Priporočilo – Skupna politika za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov 1.

Komisija delno sprejema to priporočilo. Po mnenju Komisije je sistem EMAS ustrezen politični instrument za zmanjšanje ogljičnega odtisa institucij in organov EU. Komisija bo zato upoštevala to priporočilo z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS.

Poleg tega bo Komisija nadaljevala razvoj ustreznih politik za stroškovno učinkovito in čim bolj celovito zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, vključno v zvezi z letom 2030, na podlagi temeljitih ocen učinka, ki zagotavljajo celovito oceno stroškov in koristi, kjer je to primerno.

Ker je zmanjšanje emisij z najmanjšimi stroški ključni vidik trenutne politike, so zavezujoči cilji glede zmanjšanja običajno določeni le na evropski ravni in ravni držav članic, ne pa na ravni organizacij. S tem se ohranja prožnost za doseganje ciljev na najbolj možni način.

Čeprav zakonodaja EU javnim upravam ne nalaga posebnih ciljev za zmanjšanje emisij, se lahko na tej ravni sprejmejo nadaljnji ukrepi, vključno z nadaljnjim uvajanjem sistema EMAS, ki pomeni skupno politiko za zmanjšanje ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU.

Skupni odgovor na priporočilo 1(a) in (b)

Komisija ne sprejema tega dela priporočila, saj v njem niso upoštevani širši vidiki, kot so stroškovna učinkovitost in posebnosti v institucijah in organih EU. Tak pristop bi zahteval dokaze o domnevnih koristih.

107

Komisija namerava okrepiti spremljanje svojih emisij toplogrednih plinov v okviru sistema EMAS.

108

Komisija usmerja svoja prizadevanja na energetske porabe svojih stavb, saj je bila največji vir emisij toplogrednih plinov, pri čemer je bila donosnost naložb največja. Komisija trenutno obravnava vprašanje mobilnosti, ki je drugi največji vir njenih emisij.

109

Komisija v preteklosti za izračun emisij svoje porabe električne energije iz obnovljivih virov v Bruslju ni uporabljala pristopa ničelnega odtisa. Poraba energije v poslovnih stavbah EMAS se je med letoma 2005 in 2012 zmanjšala za 40,5 % (Bruselj, kWh/m²).

Priporočilo – Usklajen izračun in poročanje o emisijah

2.

Komisija sprejema priporočilo glede uspešnega razvoja metode okoljskega odtisa organizacije za javne uprave. Meni, da je z izvajanjem sistema EMAS vzpostavila ustrezen način ugotavljanja, merjenja in sporočanja najpomembnejših neposrednih in posrednih vplivov na okolje, vključno z emisijami toplogrednih plinov. Institucije bodo imele v okviru sistema EMAS in z nadaljnjim medinstitucionalnim sodelovanjem usklajen pristop pri izračunavanju svojih emisij toplogrednih plinov.

2. (a)

Metoda okoljskega odtisa organizacije, kot jo priporoča Komisija, je trenutno predmet obsežnega pilotnega preizkušanja, ki bo trajalo do konca leta 2016. Cilji pilotne faze vključujejo opredelitev nekaterih tehničnih zahtev, ki bodo ključne za široko izvajanje metode v kompleksni upravi, kot je Komisija. Poleg tega bodo rezultati pilotne faze verjetno omogočili spremembo/izboljšanje metode okoljskega odtisa organizacije. Pri tem daje Komisija prednost razvoju sektorskih pravil za okoljski odtis organizacij za sektorje z največjim deležem vplivov na okolje. Očitno je, da sektor javne uprave ne spada mednje. Komisija bo po pregledu rezultatov pilotne faze, ko bo na voljo revidirana metoda okoljskega odtisa organizacije, proučila možnost uvedbe notranje pilotne faze za razvoj posebnih sektorskih pravil za izračun in sporočanje okoljskega odtisa Komisije ali podobnih javnih uprav.

110

Podnebna politika ali zakonodaja EU dejansko ne predvideva obveznih shem za izravnavo emisij. Komisija si prizadeva za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS.

Priporočila – Skupni pristop k prostovoljni ogljični izravnavi

3.

Komisija sprejema to priporočilo ter poudarja prostovoljni pristop in neodvisnost vsake institucije in organa EU pri odločanju o primernosti takšne morebitne izravnave.

Poleg tega podnebna politika ali zakonodaja EU dejansko ne predvideva obveznih shem za kompenzациjo emisij. Komisija si bo še naprej prizadevala za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS.

Pri takem skupnem pristopu za kompenzациjo emisij bo treba upoštevati tudi:

- (i) potrebo po preprečevanju odvratanja od nadaljnjih prizadevanj za doseganje dejanskih zmanjšanj emisij,
- (ii) obstoječe mehanizme, vključno s trgovanjem z emisijami, ter
- (iii) razpoložljivost režimov poročanja in dovolj kakovostnih izravnalnih shem. Potrebna bo tudi presoja učinkov na sredstva EU in uporabo javnih sredstev.

4.

Komisija sprejema to priporočilo. Obstaja zelo širok spekter možnih izravnalnih dobropisov zelo različne kakovosti.

Obstajajo pravila, ki urejajo uporabo izravnave za doseganje skladnosti v okviru okoljske zakonodaje EU in bi se morala zaradi doslednosti odražati pri vsaki uporabi izravnave s strani institucij EU. Ta pravila se nanašajo na količino glede na lastne ukrepe in na zadevno vrsto zadovoljive kakovosti. Ključno je na primer zagotoviti, da so ukrepi, ki se uporabljajo za izravnavo, dodatni ter predmet učinkovitega spremljanja, poročanja in preverjanja, da se zmanjšajo možnosti goljufij, ter da zanje veljajo računovodska pravila, ki preprečujejo možnost dvojnega štetja.

Komisija bo še naprej dajala prednost prizadevanjem za dejanska zmanjšanja emisij v okviru obstoječih politik, vključno s sistemom EMAS, proučila pa bo tudi druge možnosti, kot je izravnavo.

5.

Komisija sprejema to priporočilo in obenem priznava, da je korist za lokalno prebivalstvo le en vidik, ki bi ga bilo treba upoštevati pri ocenjevanju kakovosti izravnave.

111

Komisija se strinja z ugotovitvijo Sodišča, da bi morale institucije sprejeti in/ali bolje uporabljati sistem EMAS.

112

Sistem EMAS je močno in zahtevno orodje za upravljanje, hitro izvajanje pa ni skladno s finančnimi omejitvami večine institucij EU. Omejitve obsega sistema EMAS so del sistema EMAS. Sistem EMAS se mora izvajati na stroškovno učinkovit in čim bolj celovit način.

113

Na splošno se neka vrsta zelenega javnega naročanja uporablja v večini primerov, čeprav številni postopki niso v celoti zeleni. Le približno četrtnina naročil ni vključevala zelenih meril. Glede na te rezultate so institucije uspešnejše od povprečja javnih organov v Evropi. Študija (glej opombo 1 odgovora Komisije), ki je temeljila na raziskavi, izvedeni po vsej EU, je pokazala, da je v povprečju 54 % javnih organov v obdobju 2009–2010 v svojo zadnjo nabavo za 10 prednostnih skupin proizvodov (gradbeništvo, električna energija, čistilna sredstva in čistilne storitve, tekstil, hrana in gostinske storitve, pohištvo, pisarniška IT-oprema, papir, izdelki in oprema za vrt, prevoz) vključilo neko zeleno merilo.

Za večino prenov stavb in/ali novih gradenj Komisija običajno uporablja standard odličnosti BREEAM, ki ni omejen le na energetske učinkovitost.

114

Komisija namerava dodatno preučiti, ali je sodelovanje pri evropskem kodeksu o energetske učinkovitosti podatkovnih središč skladno s finančnim načrtom in zlasti s proračunskimi sredstvi za upravo.

Priporočili – Celovito izvajanje sistema EMAS in zelenega javnega naročanja

6.

Komisija sprejema to priporočilo in v celoti podpira spodbujanje sistema EMAS. Omejitve obsega so del sistema EMAS in so namenjene omogočanju, da vsaka organizacija obravnava najpomembnejše okoljske vidike.

Komisija bo razmislila o podpisu evropskega kodeksa o energetske učinkovitosti podatkovnih središč po nadaljnji proučitvi, ali je skladen s finančnim načrtom in zlasti s proračunskimi sredstvi za upravo.

7.

Komisija sprejema to priporočilo. Trenutna revizija finančne uredbe/pravil uporabe določa regulativni okvir za spodbujanje nadaljnjega zelenega javnega naročanja, vključno z izračunom stroškov v življenjski dobi, v skladu z Direktivo 2014/24/EU.

Komisija bo nadalje razvijala smernice za zeleno javno naročanje in promovirala te dokumente v skupini GIME.

Sodišče Evropske unije

Uvod (01–11)

Uprava Sodišča je, kot je to v navadi za letna poročila ali vsa druga posebna poročila, zelo pozorna do ugotovitev Računskega sodišča in si vedno prizadeva sprejeti ukrepe, ki so potrebni za izvajanje morebitnih priporočil.

Kot je razvidno iz tega posebnega poročila, Sodišče varstvo okolja šteje za zelo pomembno in je sprejelo odločno zavezo na tem področju, zlasti na podlagi celovitega in strukturiranega okvira EMAS (**E**co **M**anagement and **A**udit **S**cheme), kljub omejenosti kadrovskih in finančnih virov v zadnjih letih. Ta zaveza sicer že daje izmerljive rezultate, kot dokazujejo dosežena zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov.

Namen v nadaljevanju navedenih odgovorov je v bistvu podati koristna pojasnila glede nekaterih ugotovitev in priporočil Računskega sodišča.

Opažanja (12–101)

Na splošno naj bi se napredek na področju okoljske politike različnih evropskih institucij prav tako ocenjeval glede na sredstva, ki jih bodo lahko porabile za ta namen. Tako je treba poudariti, da so bila prizadevanja in ravnanja Sodišča, ki so omenjena v tem posebnem poročilu, dosežena s kar največjim varčevanjem pri sredstvih (zlasti z uvedbo samega novega delovnega mesta, ki ga je odobril proračunski organ in ki je bilo zapolnjeno leta 2012).

Na podlagi tega je mogoče pravilneje presoditi, kako pomemben napredek je bil dosežen do sedaj, med drugim:

- zagon projekta EMAS;
- izvedba zelo natančne analize izpustov toplogrednih plinov zaradi dejavnosti Sodišča v letu 2010 in posodobitev ključnih postavk bilance ogljikovih izpustov za leti 2011 in 2012;
- izrazito zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov od leta 2010 zahvaljujoč uvedbi več izboljšav;
- večje upoštevanje okoljskih meril v okviru javnih razpisov;
- uporaba standarda BREEAM za projekt pete razširitve stavb sodišča.

Izčrpnost bilance ogljikovih izpustov Sodišča in opazno izboljšanje njegovega ogljičnega odtisa (12–61)

Uprava Sodišča je v želji sprejetja konkretnih ukrepov za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov v letu 2010 pripravila prvo analizo izpustov toplogrednih plinov, ki jih povzročajo njegove dejavnosti, ključne postavke te bilance ogljikovih izpustov pa so bile leta 2013 posodobljene za leti 2011 in 2012.

V tem okviru je treba poudariti, da je Sodišče izbralo zelo obširno področje za analizo, saj postavka „Potovanja“ zajema ne samo potovanja med domom in delovnim mestom, ampak tudi službena potovanja in potovanja obiskovalcev. Poleg tega prizadevanja za izboljšanje na področju ogljičnega odtisa Sodišča niso osredotočena zgolj na vidik „Energija“.

Na podlagi zaporedno opravljenih analiz je mogoče objektivno ugotoviti, da se emisije Sodišča od leta 2010 dalje zmanjšujejo, zlasti na teh področjih:

- med letoma 2011 in 2012 so se izpusti toplogrednih plinov izhajajoč iz področja „Potovanja obiskovalcev“ zmanjšala za 14 %,
- med letoma 2010 in 2011 in med letoma 2011 in 2012 so se izpusti toplogrednih plinov v zvezi s porabo električne energije zmanjšali za 98 % oziroma za 6 %,
- med letoma 2011 in 2013 so se stroški ravnanja z odpadki zmanjšali za 25 %, količina gospodinj-skih odpadkov pa se je v istem obdobju zmanjšala za 10 %.

K zmanjšanju so pripomogli zlasti ti projekti:

- začetek izvrševanja pogodbe o zeleni energiji, sklenjene z dobaviteljem električne energije,
- uvedba ukrepov za boljšo izolacijo stavb,
- optimizacija energetskega načrtovanja za nekatere stavbe,
- zmanjšanje organskih odpadkov in izboljšanje ločevanja odpadkov.

Poleg tega je bolj natančna ocena emisij v zvezi s „potovanji med domom in delovnim mestom“ in z „uhajanjem hladilnih sredstev“ omogočila boljšo kakovost podatkov v teh dveh postavkah bilance ogljikovih izpustov, s čimer se je zmanjšala nezanesljivost, ki je značilna za ti postavki.

V skrbi za preglednost sta bili poročili o bilanci ogljikovih izpustov Sodišča objavljeni na njegovem spletnem mestu Curia in sta tako dostopni evropskim državljanom.

V zvezi z neizvajanjem sistema nadomestil za izpuste toplogrednih plinov uprava Sodišča meni, da bi bilo treba o financiranju teh projektov razmišljati šele, ko bi bile izčrpane vse druge obstoječe predhodne možnosti odprave ali zmanjšanja emisij, zlasti zaradi ohranitve aktivnega prizadevanja vseh akterjev znotraj institucije in boljšega spodbujanja iniciativ, potrebnih na tem področju. Poleg tega uprava Sodišča meni, da je za financiranje ukrepov v zvezi z nadomestili potrebno predhodno sprejete skupnega medinstitucionalnega pristopa, zlasti glede opredelitve ustreznega proračunskega okvira, meril in vrst primernih ukrepov ter proračunskih sredstev, ki bi se lahko namenila zanje.

Odločna zaveza Sodišča pri izvajanju projekta EMAS (62–75)

Poudariti je treba, da je izvajanje projekta EMAS na Sodišču leta 2012 postalo zelo dejavno, zlasti z imenovanjem koordinatorja EMAS.

Na prvem mestu je uprava Sodišča poudarek dala zlasti redni komunikaciji in ozaveščanju služb in zaposlenih glede okoljskih vprašanj.

Nato je bila vzpostavljena dvostopenjska operativna struktura za trajno vodenje projekta EMAS.

V letu 2013 je bila izvedena študija za določitev okvira zaradi opredelitve časovnega načrta za projekt EMAS znotraj institucije. Poleg pregleda trenutnega stanja institucije na okoljskem področju z vidika zahtev iz uredbe EMAS je bil glavni namen te študije določiti korake za pridobitev registracije, ki bi bila glede na predlagan časovni načrt lahko možna v letu 2016.

Uprava Sodišča je glede okoljskih ciljev, zlasti zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov, bolj naklonjena določitvi relativnih ciljev (na primer v zvezi s površino stavb in/ali številom oseb), ki jih je mogoče izmeriti zahvaljujoč kazalnikom iz uredbe EMAS (ES št. 1221/2009). Določanje absolutnih količinskih ciljev, kar predlaga Računsko sodišče, je namreč ustrezno le, če je podporna podatkovna baza dovolj zanesljiva in če je iz razvoja izbranega kazalnika mogoče razbrati dosledne informacije. Vendar, čeprav pogoji, ki so potrebni za opredelitev dovolj zanesljivega količinskega kazalnika, v tej fazi niso izpolnjeni, pa bi morali biti v bližnji prihodnosti v okviru razvoja projekta EMAS.

Spodbujanje vključitve okoljskih meril v javna naročila (zelena naročila) (77–89)

Uprava Sodišča deli skrb Računskega sodišča za spodbujanje vključitve okoljskih meril v javna naročila in za posledično stremljenje k bolj trajnostnemu razvoju, zlasti z uporabo „Green Public Procurement toolkit“, ki ga je razdelila Komisija. Zato priročnik za javna naročila Sodišča vsebuje posebno točko, ki se nanaša na zelena javna naročila, v kateri je neposredna povezava do ustreznih informacij Evropske komisije. Vendar uprava Sodišča meni, da bi morale službe za naročanje vsake institucije imeti možnost ohraniti dovolj veliko polje proste presoje na področju okoljskih meril, da bi bilo mogoče razumno tehtanje različnih meril za ocenjevanje glede na posebnosti objavljenih javnih razpisov.

Ustreznost standarda BREEAM za učinkovitejše zmanjšanje vplivov stavb Sodišča na okolje (90–101)

Uprava Sodišča je z namenom, da bi bili vplivi njegovih stavb na okolje kar najmanjši, za projekt pete razširitve stavb Sodišča rajši izbrala standard BREEAM namesto standarda GBP, ki ga je omenilo Računsko sodišče kot referenco. Standard BREEAM namreč ni omejen zgolj na vidik „varčevanje z energijo“, ampak zajema tudi druge, vsaj enako pomembne vidike (kot so poraba vode, ravnanje z odpadki in trajnostna mobilnost), kar je zagotovo razlog za to, da je ta standard najširše uporabljan v evropskih institucijah.

Zaključki in priporočila (102–114)

Na splošno se Sodišče strinja z ugotovitvami in priporočili iz tega poročila Računskega sodišča.

V skladu s sklepnimi ugotovitvami Računskega sodišča Sodišče priznava pomembnost vključitve v sistem EMAS in je v tej smeri dejavno že od leta 2012, zlasti zahvaljujoč imenovanju kooordinatorja EMAS, ki je bilo mogoče po tem, ko je proračunski organ odobril mesto zanj. Ne glede na varčevanje s sredstvi, s katerim se sooča v okviru proračunske krize, Sodišče stremi k pridobitvi registracije EMAS v letu 2016.

Vzporedno namerava Sodišče še naprej izboljševati svojo bilanco ogljikovih izpustov in spodbujati uporabo okoljskih meril za javna naročila, ki so v njegovi pristojnosti, ob spoštovanju veljavnih predpisov. Poleg tega bo prihodnja peta razširitev stavb Sodišča v celoti prispevala k zmanjšanju vplivov stavb Sodišča na okolje zahvaljujoč kar največjemu spoštovanju zahteve BREEAM na tem področju.

Nazadnje, Sodišče še posebej podpira priporočila Računskega sodišča v smeri večje uskladitve pristopov in okrepljenega medinstitucionalnega sodelovanja na revidiranem področju, zlasti na podlagi preteklih ali prihodnjih pobud Komisije. V tem okviru je uprava Sodišča pripravljena sodelovati pri delu, ki bo potrebno za opredelitev najboljših skupnih pristopov.

Evropska centralna banka

Evropska centralna banka (ECB) se zahvaljuje za revizijo Evropskega računskega sodišča o tem, kako institucije EU izračunavajo, zmanjšujejo in izravnavajo svoje emisije toplogrednih plinov, in pozdravlja posebno poročilo Sodišča. ECB trdno verjame v pomen trajnostnih politik in učinkovitost skupnih prizadevanj za reševanje izzivov, s katerimi se v sedanjem času soočata naše gospodarstvo in naravno okolje. Zato je še posebej hvaležna za splošna opažanja Sodišča glede priložnosti, ki bi jih bilo mogoče izkoristiti z oblikovanjem skupnega pristopa vseh institucij EU za doseganje dolgoročnih ciljev EU na področju zmanjševanja emisij.

V zvezi s tem ECB pozdravlja tudi priznanje Sodišča, da je izvedla korake za zmanjšanje negativnih učinkov svojih upravnih postopkov na okolje, kot je razvidno iz poročila o reviziji upravljanja ogljičnega odtisa v ECB z dne 28. aprila 2014. Poleg odgovora ECB na to poročilo so v nadaljevanju podani tudi odgovori ECB na opažanja in priporočila, predstavljena v posebnem poročilu Sodišča.

Odstavek 08, tabela 1

Povečanje največjega dovoljenega števila zaposlenih v ECB s 1 448,5 zaposlenega v ekvivalentu polnega delovnega časa v letu 2012 na 2 602 zaposlena v ekvivalentu polnega delovnega časa v letu 2014 je predvsem posledica vzpostavitve enotnega mehanizma nadzora.

Odstavek 23 Glede emisij, ki jih povzročajo zaposleni s prevozom med domom in službo, ECB zdaj razvija metodo izračuna, da bi te emisije lahko upoštevala v naslednjem poročilu o ogljičnem odtisu.

Odstavka 83 in 88

ECB pozdravlja priznanje Sodišča, da je z notranjimi navodili in sistematičnim spremljanjem dosegla, da je zeleno naročanje dejansko obvezno, in namerava o svojem napredku pri izvajanju smernice o trajnostnem naročanju začeti poročati v letnih okoljskih izjavah.

Priporočila od 1 do 7

ECB pozdravlja in podpira priporočila Sodišča glede oblikovanja skupnih politik za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, poenotenje izračunavanja in poročanja emisij in kompenzacijo preostalih emisij. Poleg tega v celoti podpira cilj prostovoljnega kodeksa ravnanja EU o energetske učinkovitosti podatkovnih središč, da se „zmanjša poraba energije v podatkovnih središčih povsod v Evropi, s čimer se zmanjšajo emisije, omeji globalno segrevanje in prihrani denar“, in bo razmislila o pridobitvi statusa udeleženke.

Evropsko računsko sodišče

Generalni sekretariat (GS) Evropskega računskega sodišča pozdravlja opažanja Evropskega računskega sodišča in se zahvaljuje za njegova priporočila za izboljšanje.

Priporočilo 2

GS sprejema priporočilo in bo uvedel merjenje neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov Sodišča ter poročanje o njih, prav tako pa bo določil cilje glede zmanjšanja emisij. Ukrepi v zvezi z ogljičnim odtisom in izvajanje metodologije toplogrednih plinov bodo določeni kot predhodni cilj okoljskega programa ob koncu projekta EMAS, ki trenutno poteka.

Priporočila 3–5

GS sprejema priporočila in bo določil politiko kompenzacije preostalih emisij toplogrednih plinov Sodišča ter uvedel visokokakovostno izravnavo. Ti ukrepi bodo izvedeni takoj po zaključku ukrepa, opisanega v priporočilu 2.

Priporočilo 6

GS sprejema priporočilo, Sodišče pa se bo registriralo v evropski sistem za okoljsko ravnanje in presojo EMAS. Zdaj se izvaja sistem okoljskega ravnanja, podoben EMAS. Okoljski pregled in revizija skladnosti stavb Sodišča s predpisi sta se začela 10. aprila 2014.

Poleg tega GS podpira splošni koncept in cilje prostovoljnega kodeksa ravnanja EU o energetske učinkovitosti podatkovnih središč zaradi zmanjšanja porabe energije v podatkovnih središčih po vsej Evropi in posledično zmanjšanja emisij, omejevanja globalnega segrevanja in finančnih prihrankov. Zato bo GS po opravljeni analizi stroškov in koristi posledic in tveganj razmislil o podpisu kodeksa. Službe Sodišča že izvajajo veliko dobrih praks, kot sta na primer virtualizacija ali zeleno javno naročanje strojne opreme IT.

Priporočilo 7

GS sprejema priporočilo in bo še naprej uporabljal zeleno javno naročanje na bolj sistematičen način, tako da ga bo vključil v sistem okoljskega ravnanja Sodišča – zlasti z razvijanjem notranjih postopkov in sistematskim spremljanjem.

Evropska služba za zunanje delovanje

Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) je bila ustanovljena 1. januarja 2011 in je večino svojega osebja na sedežu preselila v novo in sodobno stavbo, ki izpolnjuje visoke standarde glede porabe energije in varstva okolja. ESZD je prevzela tudi tri starejše stavbe od Sveta. Zakup teh stavb se izteče leta 2018 in ESZD trenutno proučuje, kako najbolje izboljšati njihovo učinkovitost in kakšne druge možnosti še ponuja bruseljski nepremičninski trg.

Upravljanje nepremičnin ESZD v Bruslju je na podlagi sporazuma o ravni storitve zaupano OIB, zato ESZD pričakuje, da bo OIB upravljal nepremičnine v skladu z najboljšimi praksami.

Leta 2012 je ESZD podpisala pogodbo za okolju prijazno oskrbo z visokonapetostno električno energijo za stavbe sedeža (pogodba EEAS-106-DIVA4-SUP-DIR). Zagotavlja 100-odstotno okolju prijazno električno energijo (LGO) in je v skladu z licencami za dobavo na belgijski zvezni in regionalni ravni.

Ker ESZD prostovoljno sodeluje v sistemu EMAS, želi izvedeti več o upravljanju tega programa in njegovem obsegu izvajanja na način, ki je nevtralen glede virov. Poleg tega je ESZD pripravljena uvesti načela „zelenih javnih naročil“, kadar je to mogoče (vendar to na žalost ni vedno mogoče za delegacije EU v tretjih državah).

Kljub temu lahko za delegacije navedemo nekaj dobrih primerov: namestitev sončnih panelov se trenutno preučuje oziroma izvaja za delegacije v Kambodži, na Zelenortskih otokih, Samoi in Kosovu.

Za nove gradbene projekte v Burundiju, Nigru in Mehiki smo prosili projektne arhitekto, da razvijejo okoljske rešitve, katerih cilj je zmanjšati emisije toplogrednih plinov in pozornost nameniti okoljskim vidikom projekta (tj. trajnostnim materialom, bioklimatskim rešitvam, uporabi alternativnih virov energije itd.). Drugi nepremičninski trgi so bolj zahtevni.

ESZD se zavezuje, da si bo še bolj prizadevala za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v okviru operacijskih omejitev, ki jih mora upoštevati.

Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij Evropske unije

65, tabela 6

Pet od šestih stavb Odborov je del sistema EMAS. Šesto stavbo si Odbora delita s Komisijo, ki je tudi njena lastnica. Zato ta stavba ni vključena v sistem ravnanja z okoljem, ki ga imata Odbora, čeprav mora njuno osebje, ki dela v tej stavbi, spoštovati ustrezne postopke EMAS.

Odbora trenutno razmišljata, da bi v sistem vključila tudi to stavbo.

72

EESO in OR menita, da bi bilo treba upoštevati vse pomembne pravne zahteve (naložbe) in kontrole, ki so posledica EMAS.

83

Odbora sta leta 2014 sklenila, da se bodo morale v prihodnje vse direkcije z ekipo EMAS obvezno posvetovati o zelenih javnih naročilih, kadar pogodbeni vrednost presega 60.000 EUR.

91

EESO in OR soglasno menita, da si bodo morali institucije in organi EU prizadevati za stavbe, ki ustrezajo obsežnim merilom gradnje iz nabora orodij za zelena javna naročila.

Vendar so možnosti rabe lokalnih obnovljivih virov energije v delu Bruslja, kjer stojijo stavbe Odborov, omejene. Zato Odbora za svoje stavbe ne moreta uresničiti možnosti (b) iz nabora orodij za zelena javna naročila.

Četudi bi Odbora občutno povečala število sončnih panelov na svojih stavbah, bi to pomenilo le majhen delež v celotni porabi električne energije. Odbora zaradi zmanjšanja okoljskega odtisa proučujeta možnost namestitve kogeneracijske naprave.

101

EESO in OR sta analizirala kodeks ravnanja in ugotovila, da je osredotočen predvsem na podatkovna središča, vzpostavljena po letu 2011, medtem ko so podatkovna središča Odborov iz leta 2004.

Pristop h kodeksu bi za Odbora pomenil nepotrebno breme, saj sta že uveljavila številne dobre prakse s področja opreme in storitev IT, za katere se kodeks zavzema.

105

Odbora sta s pomočjo sistema EMAS dosegla oprijemljive rezultate pri zmanjšanju emisij, čeprav zavezujoča pravila za vse institucije ne obstajajo.

Leta 2013 sta bili poraba zemeljskega plina in električne energije na osebo 51 oziroma 21 % nižji kot v letu 2008.

109

Odbora želita poudariti, da sta poleg nabave zelene električne energije uspela s tehničnimi naložbami tudi znižati porabo energije (glej tudi točko 105).

Priporočilo 2

EESO in OR se strinjata s priporočilom. Odbora bosta po uvedbi harmoniziranega standarda proučila možnosti za izračun neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov ter pripravila konkreten akcijski načrt. Dokler harmonizirana metodologija za izračun ogljičnega odtisa ni na voljo, bosta Odbora svoje vire usmerjala v zmanjševanja ogljičnega odtisa.

Priporočilo 3

EESO in OR se strinjata s priporočilom, naj institucije in organi EU oblikujejo skupen pristop k temu vprašanju.

Kljub temu bi morala biti poraba sredstev za izravnavo emisij možna šele po izvedbi vseh možnih naložb za zmanjšanje okoljskega vpliva Odborov.

111

Odbora želita poudariti, da v celoti uporabljata orodja za ravnanje z okoljem, ki jih spodbuja Komisija.

114

Glej odgovor na odstavek 101.

Priporočilo 6

Glej odgovore na odstavka 65 in 101.

Priporočilo 7

EESO in OR se strinjata s priporočilom. Odbora sta leta 2014 sklenila, da se bodo morale vse direkcije z ekipo EMAS obvezno posvetovati o zelenih javnih naročilih, kadar pogodbeni vrednost presega 60.000 EUR.

Evropska investicijska banka

Splošna pripomba

Evropska investicijska banka (EIB) se zahvaljuje Evropskemu računskemu sodišču, da jo je povabilo k prostovoljnemu sodelovanju v reviziji „Kako institucije in organi EU izračunavajo, zmanjšujejo in izravnavajo svoje emisije toplogrednih plinov?“.

EIB kot banka Evropske unije postavlja družbeno odgovornost v središče svojih dejavnosti ter dosega dobre rezultate pri ugotavljanju in upravljanju svojega okoljskega vpliva. EIB ceni ugotovitve Evropskega računskega sodišča, ki kažejo na uspešnost banke na tem področju, in z veseljem podaja pripombe na predhodne ugotovitve.

19 in 24

EIB stalno pregleduje vire emisij s svojega seznama emisij toplogrednih plinov ter bo prilagodila obseg poročanja, kolikor bo to potrebno in izvedljivo.

42

EIB je zmanjšala emisije zaradi mobilnosti z 11,10 tCO₂e na osebo v letu 2007 na 7,10 tCO₂e na osebo v letu 2012, torej za 36 %.

45, 48 in 50

EIB meni, da s poročanjem o emisijah ogljika tudi na osebo bolje izraža učinke operativnih dejavnikov, kot sta obseg poslovanja in število zaposlenih, na svoje emisije ogljika.

58

EIB se je po uvedbi dolgoročnih ukrepov za zmanjšanje emisij ogljika, ki jih je večinoma že uveljavila, odločila, da bo od leta 2013 izravnala/nadomestila svoje preostale emisije ogljika, za kar je izbrala projekt v okviru programa REDD¹.

Priporočilo 1

EIB pozdravlja skupno politiko zmanjševanja ogljičnega odtisa upravnih dejavnosti institucij in organov EU, ki je predlagana v priporočilu.

Priporočilo 2

EIB pozdravlja usklajen pristop k izračunavanju in poročanju neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov v institucijah in organih EU.

Priporočila od 3 do 5

EIB od leta 2013 izravnava svoje preostale emisije ogljika z ogljičnimi dobropisi projekta REDD+, ki je bil potrjen na podlagi standarda VCS (*Verified Carbon Standard*) in tako imenovane „zlate stopnje“ standarda CCBA (*Climate, Community and Biodiversity Alliance*) ter prispeva ne le k zmanjšanju emisij, temveč s koristmi, ki jih prinaša lokalnemu prebivalstvu, tudi k trajnostnemu razvoju.

Priporočilo 6

EIB se je seznanila s priporočilom Evropskega računskega sodišča in ga bo skrbno upoštevala v svojem sistemu upravljanja okolja.

1 Program zmanjševanja emisij zaradi krčenja in degradacije gozdov (*Reducing Emissions from Deforestation and Degradation, REDD*) so uvedli Združeni narodi, da bi ustavili uničevanje svetovnih gozdov. „REDD+“ je več kot zgolj preprečevanje krčenja gozdov, saj zajema tudi ohranjanje prostoživečih vrst, razvoj skupnosti, ustvarjanje delovnih mest, povečevanje zaloga ogljika v gozdovih ter druge koristi za družbeni razvoj.

Evropska agencija za varnost v letalstvu

Agencija EASA se v celoti zaveda pomembnosti zmanjševanja vpliva njenih dejavnosti na okolje in emisij toplogrednih plinov na najnižjo možno raven. Varstvo okolja na področju civilnega letalstva je dejansko del njenega zakonitega poslanstva, ki ga ima kot regulator na tem področju.

V začetnem obdobju po njeni ustanovitvi leta 2003 agencija EASA še ni bila v položaju, da bi lahko namenila pozornost pripravi celovitih ukrepov za zmanjšanje njenih emisij toplogrednih plinov. Sedaj je vstopila v obdobje stabilnega razvoja in nekateri nedavni sklepi vodstva ji bodo omogočili, da temu posveti ustrezno pozornost:

1. pričetek okoljske pobude „projekt GREEN“ v letu 2014, ki jo promovira izvršni direktor;
2. selitev sedeža agencije EASA v novo stavbo v letu 2016, kjer bo agencija edina najemnica in ki bo nudila več možnosti za zmanjšanje njenega ogljičnega odtisa, in
3. centralizacija ključnih operativnih dejavnosti (npr. javnih naročil, poslovnih potovanj in upravljanja konferenčnih dejavnosti), pri čemer so vse zajete v projektu GREEN.

Namen projekta GREEN je povečati ozaveščenost o odgovornostih agencije EASA do okolja in njeni zavezanosti k vlogi dobrega soseda. Izhodiščne naloge projekta so:

1. opredeliti okoljsko politiko agencije EASA ob upoštevanju narave in vpliva njenih dejavnosti;
2. opredeliti ključne kazalnike okoljske učinkovitosti in postopne cilje;
3. oblikovati zelene postopke javnega naročanja in
4. sodelovati z lokalno skupnostjo pri zelenih projektih.

18 in 19

Projekt GREEN proučuje metode merjenja okoljske učinkovitosti agencije EASA in poročanja o tem, vključno kar zadeva emisije v letu 2014 in po njem, pri čemer kot izhodišče služi leto 2013. Pri tem bo pri izbiri najprimernejših metod merjenja in načinov poročanja o emisijah upoštevano poročilo Evropskega parlamenta o ogljičnem odtisu.

45

Projekt GREEN bo opredelil cilje za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov agencije EASA, pri čemer bo kot referenčno merilo verjetno uporabljeno leto 2013.

59

Kar zadeva ogljično izravnavo, je agencija EASA leta 2012 uvedla ogljično izravnavo za poslovna potovanja z vlakom. Projekt GREEN bo poleg tega spodbudil uporabo „podnebju prijaznih“ prevoznih sredstev za prevoz na delo, poslovna potovanja in potovanja obiskovalcev agencije. Proučil bo tudi izravnavo emisij, ki jih povzročajo poslovna potovanja z letalom, v skladu s proračunskimi možnostmi.

65

Projekt GREEN bo proučil možnosti postopne uvedbe izbranih elementov sistema EMAS ob upoštevanju selitve agencije v nove prostore v letu 2016. Agencija EASA bo raziskala možnosti za pridobitev priznanja za okoljske izboljšave prek manj formalnih sistemov kot je EMAS.

Priporočilo 1

Agencija EASA pozdravlja skupno politiko zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Takšna politika bi morala upoštevati raznolikost dejavnosti, ki jih izvajajo institucije in organi. Komisija bi se med pripravo osnutka skupne politike morala posvetovati z institucijami in organi ter razmisliti o subvencioniranju celotnih ali delnih stroškov, povezanih z izvajanjem. Poudariti je treba, da naj bi projekt GREEN opredelil tudi cilje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Priporočilo 2

V projektu GREEN bo obravnavano vprašanje, kako v okviru dejavnosti agencije EASA izvajati metodo okoljskega odtisa organizacije, ki jo je razvila Komisija.

Priporočila 3, 4 in 5

Agencija EASA pozdravlja priložnost sodelovanja z institucijami in organi pri razvoju skupnega pristopa za prostovoljno ogljično izravnava, ki temelji na priznanih sistemih, da bi se tako dosegla visokokakovostna izravnava.

Agencija EASA se strinja, da razvoj skupnega pristopa k izravnavi naj ne bi prispeval le k zmanjšanju emisij ampak tudi k trajnostnemu razvoju v korist lokalnega prebivalstva, ki ga zadeva projekt. Če bi se sistem izravnave organiziral na ravni institucij EU in bil na voljo tudi za vse agencije in organe, bi lahko dosegli učinek ekonomije obsega.

Priporočilo 6

Projekt GREEN bo proučil možnosti postopne uvedbe izbranih elementov sistema EMAS ob upoštevanju selitve agencije v nove prostore v letu 2016. Agencija EASA bo razmislila o koristih pridobitve priznanja za okoljske izboljšave prek manj formalnih sistemov kot je EMAS.

Projekt GREEN bo prav tako proučil koristi vpisa agencije EASA v evropski kodeks ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč, zlasti v okviru selitve agencije v nove prostore v letu 2016.

Poudariti je treba, da se agencija EASA s projektom GREEN zavezuje k svoji vlogi dobrega soseda prek sodelovanja z lokalno skupnostjo.

Priporočilo 7

Agencija EASA pozdravlja predlagano spremembo finančnih pravil in/ali pravil javnega naročanja, da bi se tako spodbudilo in olajšalo izvajanje „zelenega javnega naročanja“. Projekt GREEN podpira razvoj standardnih določb za upoštevanje „zelenih vidikov“ pri postopkih javnega naročanja agencije EASA in ko bodo ti na voljo, bo agencija bdela nad njihovim izvajanjem. Določbe zbirke orodij za zelena naročila bodo uporabljene in vključene v specifikacije (tehnične specifikacije, izbirna merila/merila za dodelitev), kjer bo to ustrezno.

Evropska agencija za okolje

19, preglednica 2

Evropska agencija za okolje je kot v predhodnih letih, tudi v letu 2012 kupovala zgolj električno energijo iz obnovljivih virov. Emisije CO₂, proizvedene z ogrevanjem glavne stavbe Kongens Nytorv, so v letu 2012 znašale 71 ton. Te emisije so se izravnale z emisijami iz ogrevanja v letih 2010 in 2011 (glej odstavek 54 poročila).

Priporočila

Evropska agencija za okolje se v celoti strinja s priporočili Sodišča.

Evropska agencija za zdravila

12–13

Evropska agencija za zdravila je naredila prve korake k zmanjšanju svojega ogljičnega odtisa. Najpomembnejša poteza je, da je začela nabavljati elektriko, proizvedeno iz obnovljivih virov. Električna je bila največji vir ogljičnih emisij agencije in z nakupom 100-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov se je vrednost teh emisij spustila na nič.

Agencija prav tako nima ne vozil na fosilna goriva ne lastniških vozil.

Da bi se dodatno pripravila na uvedbo usklajenega pristopa merjenja ogljičnega odtisa, agencija prav tako sledi emisijam, nastalim med službenimi potovanji njenih zaposlenih in poslovnimi potovanji, ki jih organizira za svoje obiskovalce. Agencija s svojo odločitvijo, da od leta 2015 ne najame parkirnih prostorov, spodbuja uporabo javnega prevoza, v svoje smernice za javna naročila pa bodo kot dodatna priprava uvedena zelena merila.

18

Po tem, ko je Evropska agencija za zdravila decembra 2013 sprejela svojo okoljsko strategijo, v kateri se zavezuje, da bo izvajala Akt Združenega kraljestva o podnebnih spremembah iz leta 2008 in smernice Združenega kraljestva za okoljsko poročanje, ki so bile sprejete junija 2013, bo v prihodnja letna poročila vključevala tudi okoljske informacije.

19

Agencija se bo morda odločila, da bo vključila omejeno količino ustreznih ključnih kazalnikov uspeha v svoje nefinančne informacije o potrošnji energije, prevozu in odpadkih, dokler ne bodo na voljo poenotena navodila o sporočanju okoljskih informacij.

45

Postavitev ciljev za emisije toplogrednih plinov bo del načrta ukrepov, ki jih bo Evropska agencija za zdravila pripravila kot del sistema za okoljsko upravljanje.

65

Kot izraz zavezanosti okolju je agencija začela okoljsko revizijo. Sledila ji bosta okoljska politika in ustanovitev sistema za okoljsko vodenje. Končna registracija v sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo je predvidena za leto 2015.

99–100

Evropska agencija za zdravila je lastnika stavbe seznanila s certifikatom EU za zelene stavbe in bila obveščena, da je lastnik začel z registracijo v ta program.

101

Agencija se je pripravila za registracijo v evropski kodeks ravnanja o energetske učinkovitosti podatkovnih središč.

Urad za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli)

Ob upoštevanju opažanj iz revizijskega poročila z naslovom Kako institucije in organi EU izračunavajo, zmanjšujejo in izravnajo svoje emisije toplogrednih plinov? in po analizi njegove vsebine, ki jo je opravila ustrezna služba urada UUNT, Urad nima posebnih pripomb.

Opažanja, ki se nanašajo predvsem na urad UUNT, odražajo dejansko stanje okoljskega upravljanja na uradu UUNT, kot je bilo v času, ko je revizija potekala.

Splošna opažanja, ki se nanašajo na vse pregledane institucije in agencije, se ujemajo z dejanskimi podatki iz revizijskega poročila.

Sklepi in priporočila iz revizijskega poročila so dobro utemeljeni in razumni. Nakazujejo pot naprej, saj z lastnim vzorom krepijo verodostojnost okoljske politike, kakršno spodbuja Evropska unija.

KAKO DO PUBLIKACIJ EVROPSKE UNIJE

Brezplačne publikacije:

- en izvod:
na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- več kot en izvod ter plakati in zemljevidi:
pri predstavništvih Evropske unije (http://ec.europa.eu/represent_sl.htm),
pri delegacijah v državah, ki niso članice EU (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sl.htm),
pri službi Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sl.htm) ali
s klicem na telefonsko številko 00 800 6 7 8 9 10 11 (brezplačna številka za celotno EU) (*).

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govorilnice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

Publikacije, ki so naprodaj:

- na spletni strani EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Plačljive naročnine:

- pri prodajnih zastopnikih Urada za publikacije Evropske unije
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm).

Za verodostojnost podnebne politike EU je pomembno, da so institucije in organi EU vodilni pri oblikovanju in izvajanju politik za zmanjševanje svojih emisij toplogrednih plinov. V tem posebnem poročilu je preučeno, kako se institucije in organi EU spopadajo z izzivom, da bi z zmanjševanjem vpliva svojih upravnih dejavnosti na okolje prispevali k cilju Unije, da svoje emisije do leta 2020 v primerjavi z letom 1990 zmanjša za vsaj 20 %.

EVROPSKO
RACUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije